

FÓRUM ARCHITEKTÚRY

4 JÚL/AUGUST 2012
www.archinet.sk. forum
www.sasarch.sk
VYCHÁDZA OD ROKU 1991

A DVOJMESAČNÍK
SPOLKU ARCHITEKTOV
SLOVENSKA

3

Štefan Šlachta

Angličania veľmi dôsledne zvažovali budúcnosť stavieb po olympijských hrách. Osud, napríklad aténskych stavieb tu zrejme nehrozí. Sympatické bolo, že všade silne rezonovala ekológia.

5

Ivan Szabó

Mám známu, ktorá vodi do Bratislavy skupiny nemeckých novinárov a ukazuje im pozoruhodnosť nášho mesta. Obdivujú hotel Kempinski a zalamujú rukami s otázkou, ako môže taký prepychový hotel stáť pri takej „hroznej“ stavbe, akou je chátrajúce PKO.

14

Ján M. Bahna

Zbúraná synagóga sa stala symbolom nielen židovského náboženského etnika a náboženstva, ale aj celého podhradia.

Jürgen Mayer H. je v súčasnosti asi najexponovanejší nemecký architekt. Už jeho prvé stavby v deväťdesiatych rokoch vzbudili pozornosť a našli ocenenie aj v odborných kruhoch. Po realizovaní Metropole Parassol v Seville nasledujú realizácie v Hamburgu, Karlsruhe a hlavne v Gruzínsku, kde jeho expresívny štýl našiel vhodné prostredie a pochopenie. Zástavba prieluky v centre Berlína JOH 3 sa tiež dá zaradiť k jeho netradičným mestským formám.

J. M. BAHNA

ISSN 1336-0264
9 771336 026002 04

5

Anish Kapoor

The ArcelorMittal Orbit

6

**Vanda Holeščáková
Katarína Husárová
Voleková**

NEST BOX

9

ateliér EM2N

revitalizácia železničného viaduktu v Zürichu

15

Peter Žalman

Štúdiá revitalizácie Evanjelického lýcea
v Bratislave

© SAS 2012

Vydáva Spolok architektov Slovenska, člen UIA (Union Internationale des Architectes)
vo Vydavateľstve SAS a Štefan Moravčík. Ročník XXII.

Šefredaktor Vydavateľstva SAS: PhDr. Peter Mikloš, **redaktor:** Mgr. Peter Gula,

grafika: Fero Jablonovský, **realizácia:** FO ART, s. r. o., **adresa redakcie:** FÓRUM ARCHITEKTÚRY,

Panská 15, 811 01 Bratislava 1, **tel.:** 0911 614 454, **fax:** 02. 544 357 44, **e-mail:** forum@euroweb.sk,

web: www.archinet.sk. forum, www.sasarch.sk, **adresa inzercie:** ARCHINFO, Selčianska 118, 976 11 Selce,

tel.: 0905 525 595, **e-mail:** archinfo@archinfo.sk

Za obsah a pôvodnosť príspevku zodpovedá autor. Publikujeme aj názory, ktoré nemusia
odrážať stanovisko redakcie.

ISSN 1366-0264

Na olympiáde v Londýne silne rezonovala ekológia

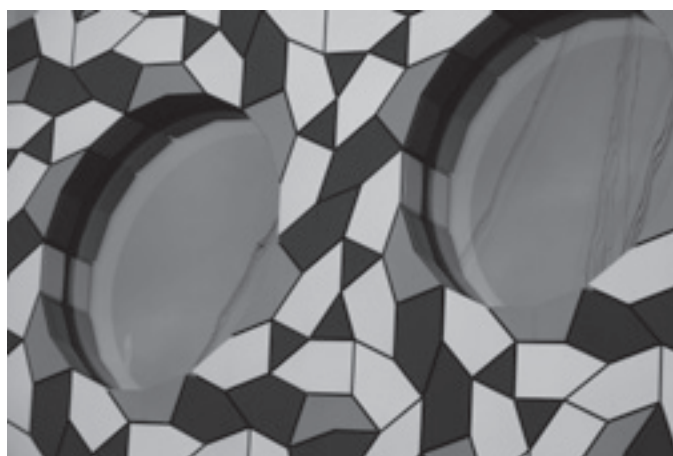
XXX. olympijské hry v Londýne priniesli nielen skvelé výkony športovcov. Priniesli aj viaceré mimoriadne výkony architektov, ktorých výsledkom sú pozoruhodné diela. V jednej aj druhej oblasti nájdeme však nielen rekordy, ale i sklamania. Tak to už býva najmä keď človek vidí a zažije aj iné, nielen to čo nám ukážu v televízii.

Londýn je nielen veľké, ale aj očarujúce mesto. Mám rád jeho okrajové časti rovnako ako centrálnu časť. Tam aj tam nájdeme špecifickú atmosféru, ktorá sa nezmenila ani za 45 rokov čo som ju spoznal a zažil po prvý raz. Nezmenili ju ani olympiáda s tancujúcimi Brazilčanmi na Picadilly Circus, cyklistický cieľ na The Mall, 15 tisícová tribúna na Horse Guards Parade na beach volleyball, či metro vyzdobené olympijskými motívami. Väčšina z toho po skončení hier skončí tiež. Montované tribúny sa porozoberajú, pozakrývané trávniky sa opäť odkryjú, tisíce kontrolných stanovišť zmizne. Ale nielen

to. Olympijský štadión sa zmenší o dve tretiny, Aquatics Centre Zahy Hadid tiež, ostane však novovybudovaná technická infraštruktúra, komunikácie, stanice metra, ostane olympijská dedina v Statforde, kde vraj ešte pribudnú ďalšie tisíce bytov a vznikne nová mestská štvrť. Najvýraznejšou spomienkou na olympiádu ostane dielo Anisha Kapoora veža Arcelor Mital Orbit v olympijskom parku a atraktívna lanovka z areálu North Greenwich spájajúca Millenium Dome s ľavým brehom Temže.

Angličania veľmi dôsledne zvažovali budúcnosť stavieb po olympijských hrách. Osud, napríklad aténskych stavieb tu zrejme nehrozí. Sympatické bolo, že všade silne rezonovala

Návrhy na tohtoročný 48. ročník Ceny Dušana Jurkoviča treba podávať do 30. 6. 2012 (vrátane). Informácie sú tiež na www.sasarch.sk; Kancelária SAS, tel.: 5443 1078, e-mail: k_sas@euroweb.sk

ekológia. Od otváracieho ceremoniálu, cez riešenie Olympijského parku až po riešenie areálu divokej vody.

Povšimnutiahodné bolo tiež dôsledné riešenie prístupu vozíčkarov. Všade mali vyhradené miesta, a tie boli aj do posledného obsadené – na rozdiel od prázdnych tribún pre VIP.

Londýnska olympiáda bola poznačená „prestráženosťou“. Kontrolovalo sa všetko a všade, a tak sa bežný návštevník bez lístku nedostal ani len do fotografickej vzdialenosti väčšiny stavieb. Osobne vo mne zanechala silný dojem práca 70 tisíc dobrovoľníkov. Boli všade a pomáhali vo všetkom. S úsmevom a s ochotou.

Olympijskému Londýnu však už dominoval „črep“ Renza Piana. Návštevníci z London Bridge fotili nielen Tower Bridge

s olympijskými kruhmi, ale najmä túto novú dominantu Londýna.

Sklamaním bol pre mňa Slovenský olympijský dom. Historický „House of Directors“ s typickou atmosférou anglického klubu, do ktorého vstúpila naša agentúra naprosto neprofesionálne a nevyužila ponúkané možnosti. Naopak, návšteva českého olympijského domu s „klikujúcim“ doubledeckerom bola silným zážitkom.

Londýn ukázal, že olympiáda je síce veľkým podujatím, ale dá sa urobiť triezvo, keď sa z nej nerobí propagandistická akcia. Alebo to bol len tradičný anglický konzervatizmus?

ŠTEFAN ŠLACHTA

POHĽAD

Nostalgia a realita

Nerád sa vyslovujem k otázkam, o ktorých nemám príliš hlboké znalosti, ale keďže toto je podmienkou „pohľadu“, tak to urobím rád. Začnem hádam tým, že som sa s takým častým negativistickým postojom (časti) verejnosti k novodobej architektúre nestrelol v žiadnej oblasti, ako práve v tejto. Nie som kronikárom týchto pohľadov, ale zaznamenal som niekoľko petícií či protestov, ktoré boli vždy proti.

Napríklad sa tým, čo s petíciou prišli, nepáčila výška budov, ktorú navrhol architekt. Keď sa stavala budova SNR vedľa Bratislavského hradu, vstali bojovníci tvrďaci, že to ublíži pohľadu na hrad, iní tvrdili, že „načo stavať hrad pri hrade?“ atď. Aj nedávne zrekonštruovanie hradu malo svojich odporcov, tak ako aj jeho natretie na bielo.

Odpor sa zdvihol aj proti búraníu podhradia, lebo podľa mnohých bolo treba zachovať staré ošarpané potkani popreliezané domy bez vodovodu, kanalizácie, pretože majú historickú budovu. Hromy a blesky sa zniesli na hlavu tých, ktorí sa za búranie podhradia postavili. Z hradu som sa zahľadel na Dunaj a prišlo mi na myseľ, že keď sa pred časom objavili návrhy na postavenie nového mosta namiesto starého, ktorý zničila vojna a zub času, zdvihla sa taká vlna protestu, na akú sa nikdy nezmohol ani občas rozbúrený „krásny, modrý Dunaj“. Vraj ani jeden

návrh nestojí za nič, treba radšej poplátať starý. A keď som už pri Dunaji, pripomeniem, s akou nevoľou sa stretla výstavba Eurovepy či River Parku a ďalších. Mám známu, ktorá voď do Bratislavy skupiny nemeckých novinárov a ukazuje im pozoruhodnosti nášho mesta. Obdivujú hotel Kempinski a zalamujú rukami s otázkou, ako môže taký prepychový hotel stáť pri takej „hroznej“ stavbe, akou je chátrajúce PKO. A ona odpovie: „Bratislavčania chcú PKO zachovať v pôvodnej podobe.“ Áno, Bratislavčania tak chcú, to je silný argument! V anketе, na ktorej sa zúčastnilo šesťsto (opakujem šesťsto) obyvateľov mesta z polmilionovej Bratislavy, hádam polovica sa vyslovila za zachovanie PKO. Keď si to niekto prečíta a zistí silu tej masy, možno si povie, že ten „silný argumet“ nie je až taký silný. A ani tá väčšina nie je tou proklamovanou väčšinou.

Viete,anky sú mi vždy veľmi podozrivé. Prečo? Lebo sú manipulovateľné. Spomínam si na štyristo veľkých osobností 19. storočia vo Francúzsku, ktoré sa vyslovili proti plánu pána Eiffela postaviť v Paríži tristo metrov vysokú vežu. Vraj hzdí mesto, kazí jeho vzhľad... Podobné argumenty njeú aj dnes. Ale Eiffelovka sa rokmi stala symbolom Paríža, patrí k najnavštevovanejším miestam v meste... Prečo? Lebo tí, ktorí sa postavili za jej realizáciu, netrpeli nostalgiou, nepozerali sa na stavbu z pohľadu obyvateľov 19. storočia, ale z pohľadu toho budúceho storočia. Videli dopredu, boli svojím spôsobom proroci. A proroci majú vždy ťažké postavenie. Takže, nech mi súčasné osobnosti, celebrity, nositelia názorov prepáčia. Stali sa pre mňa nedôveryhodnými. Myslím si, že aj nostalgia niekoľkých, ktorí horujú za ošarpané a denne chradnúce PKO, stavajú na nostalgii. Áno, nostalgia je cestou k romantizmu, ale zvyčajne je ďaleko od racionálneho uvažovania. Nostalgia je to, čo sa v nás snaží uchovať (navrátiť) čosi príjemné, čo sme prežili, ale čas, ten beží... Nostalgicky si spomínam na to, ako som sa začiatkom sedemdesiatych rokov nastahoval na sídlisko v Dúbravke. Bol som rád, že som dostal byt, ktorý ktosi o štyri desaťročia neskoršie nazval králikárňou. Mne sa ten byt na sídlisku v kontexte vtedajšej prítomnosti takým nezdal. Bolo to vtedy takmer dobrodružné a možno aj romantické chodiť namiesto po asfaltových chodníkoch po cestách-needatých pokrytých veľkými betónovými doskami na nedostavanom sídlisku. S rodinou sme prežili veľa problémov s prenášaním kočíkov, kupovaním potravín, a čo ja viem, čo ešte. Spomínam na to s nostalgiou, ale netužím, aby sa to vrátilo!

Do PKO som chodil od päťdesiatych rokov minulého storočia. Videl som tam vystupovať Jana Wericha, Miroslava Hornička, viaceré naše i zahraničné orchestre. Navštevoval som čaje o piatej, mnohé estrády a bol som návštevníkom aj Bratislavskej lýry, ktorej niekoľko ročníkov sa konalo práve tam. Rozprával som o tom aj svojim vnúčatám a ony sa tešili, že budú PKO v novej podobe navštevovať. Zatiaľ mám dojem, že sa toho nedočkajú, lebo nostalgici majú silné ramená. Ale čo zostane po nich, keď vymrú? Hádam len ruiny, pretože čas pracuje proti nim, no, žiaľ, aj proti mojim vnúčatám.

Som si vedomý, že moje názory sa dajú vyvrátiť protiargumentmi. Som však rád, že nemám monopol na pravdu, preto ma to nemrzí.

IVAN SZABÓ

PhDr. Ivan Szabó je publicista a spisovateľ literatúry faktu. Vyštudoval pedagogickú fakultu. Po krátkom pedagogickom pôsobení sa stal novinárom z povolania. Pracoval vyše tridsať rokov vo viacerých printových médiách. Je autorom dvoch desiatok kníh z rozličných oblastí nášho života, nositeľom viacerých medzinárodných cien Egona Erwina Kischu za jednotlivé publikácie a laureátom Ceny Vojtecha Zamarovského za trvalý prínos do slovenskej literatúry faktu. V súčasnosti sa okrem písania kníh venuje aj ich recenzovaniu.

NEST BOX – modulové domy

Autori: Vanda Holeščáková –
ARCHITECTONICA, s. r. o.
Katarína Husárová Voleková –
DESIGN STUDIO UPDATE s. r. o.

Modul 20 m²: úžitková plocha 20 m²,
zastavaná plocha 29 m²

Modul 25 m²: úžitková plocha 25 m²,
zastavaná plocha 35 m²

Modul 35 m²: úžitková plocha 35 m²,
zastavaná plocha 47 m²

Modul 45 m²: úžitková plocha 45 m²,
zastavaná plocha 60 m²

Modul 60 m²: úžitková plocha 60 m²,
zastavaná plocha 76 m²

Modul 75 m²: úžitková plocha 75 m²,
zastavaná plocha 94 m²

Modul 90 m²: úžitková plocha 90 m²,
zastavaná plocha 110 m²

**NEST BOX – modulové domy sú od
úžitkovej plochy 45 m² v pasívnom
štandarde – plnohodnotné, prevádz-
kovo nízkonákladové, zdraviu pro-
spešné bývanie pre všetky generácie.**

Myšlienka modulových domčekov
s minimálnymi prevádzkovými nákladmi
vznikla spoluprácou architektky Vandy
Holeščákovvej a inžinierky Kataríny Husá-
rovej Volekovej ako cenovo dostupné
bývanie pre všetky generácie.

Misiou NEST BOX domov je pokora
k životu – neplytvanie, čo sa odráža v jed-
noduchoch tvare, striedanom materiálovom
prevedení, minime technického zariadenia,
nízkych prevádzkových nákladoch, jedno-
duchej likvidácii po dožití, minimálnom
zaťažení životného prostredia.

Tvar a vzhľad domu vychádza z princí-
pov funkcionalizmu a moderny. Dom je
navrhnutý tak, aby splynul s okolitým
prostredím.

Domčeky menších rozmerov – úžitko-
vej plochy **od 35 m² do 60 m²** sú určené
pre mladých. Uspokojujú požiadavky
mladej generácie na otvorené, dispozične
variabilné a maximálne komfortné bývanie
vo vlastnom dome s priamym prepojením
na záhradu. Moduly sú koncipované tak,
že keď majitelia pocítia potrebu zväčšiť
svoje obydlie, pridá sa ďalší modul
a interiér pôvodného domčeka sa prispô-
sobí zmeneným požiadavkám. Tak
z pôvodne prízemnej stavby môže vzniknúť
2. podlažný dom, alebo dom tvaru
„L“, „U“, „Z“, „O“.

Moduly **60 – 75 – 90 m²** a viac
sú navrhované **pre rodiny s deťmi** –
s tromi a viac izbami a s dvoma miestnos-
ťami na hygienu. Obytný priestor je prepo-
jený s jedálňou, čo umožňuje rodine tráviť
čo najviac času spolu.

Rozpätie **50 – 75 m²** je vhodné
pre seniorov – pokojné, pohodlné,

bezpečné prostredie nenáročné na údržbu,
s minimálnymi poplatkami za prevádzku
a za energie.

Výroba domu trvá mesiac v hale
a ďalší mesiac na mieste montáž a dokon-
čenie. V prípade potreby sa dá dom rozo-
brať a premiestniť na iné miesto – zákla-
dové konštrukcie sú v bežných základov-
ých pomeroch pätky alebo zemné vruty,
dom stojí nad zemou na podperách
a je zosposu prevetrávaný.

Bonusom sú téměř nulové prevádz-
kové náklady – domy sú konštrukčne
navrhnuté ako dobre zateplené, oknami
natočené na juh a s elimináciou tepelných
mostov. Vďaka regulovanej výmene
vzduchu sa v zime väčšina tepla udrží
v dome. Regulované vetranie zabezpečuje
kvalitný vzduch v interiéri. V obdobiach
s najnižšími teplotami sa v izbách na
dokúrenie používa sálavé teplo z elektric-
kých panelov a elektrické podlahové vyku-
rovanie. Teplú vodu zabezpečujú fotovol-
taické panely na streche.

Skladba stavby aj materiály v interiéri
sú z prírodných materiálov, prospešných
ľudskému zdraviu. Partneri: Drevstav
Slovakia, výrobca drevostavieb; JIKA;
Stolárstvo Petřík, Paul, Amos; Logitex.

Informácie tiež na: www.nestbox.sk

AUTORKY

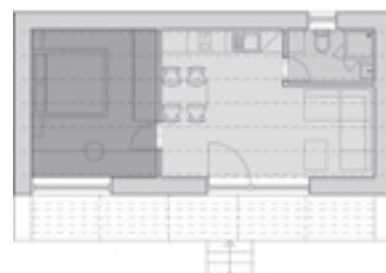
NEST BOX
YOUNG
MODUL 20M2

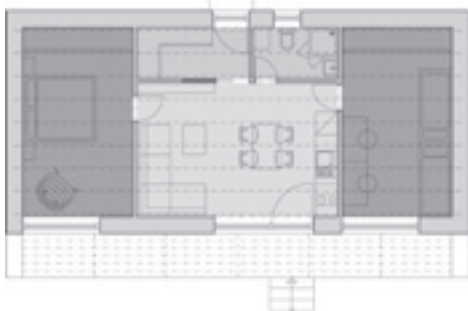
NEST BOX
YOUNG
MODUL 25M2

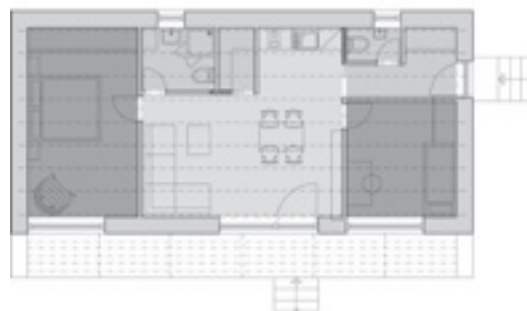
NEST BOX
YOUNG
„LOVE ME“
MODUL 35M2

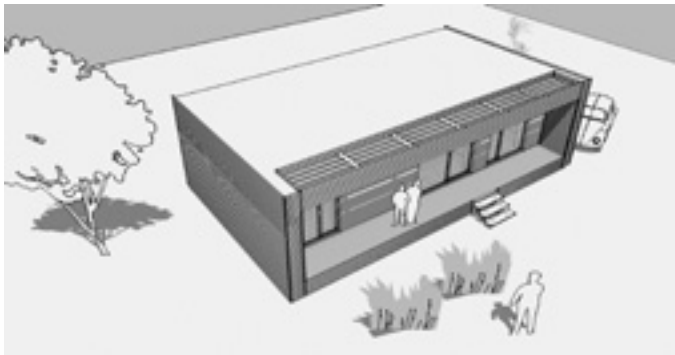
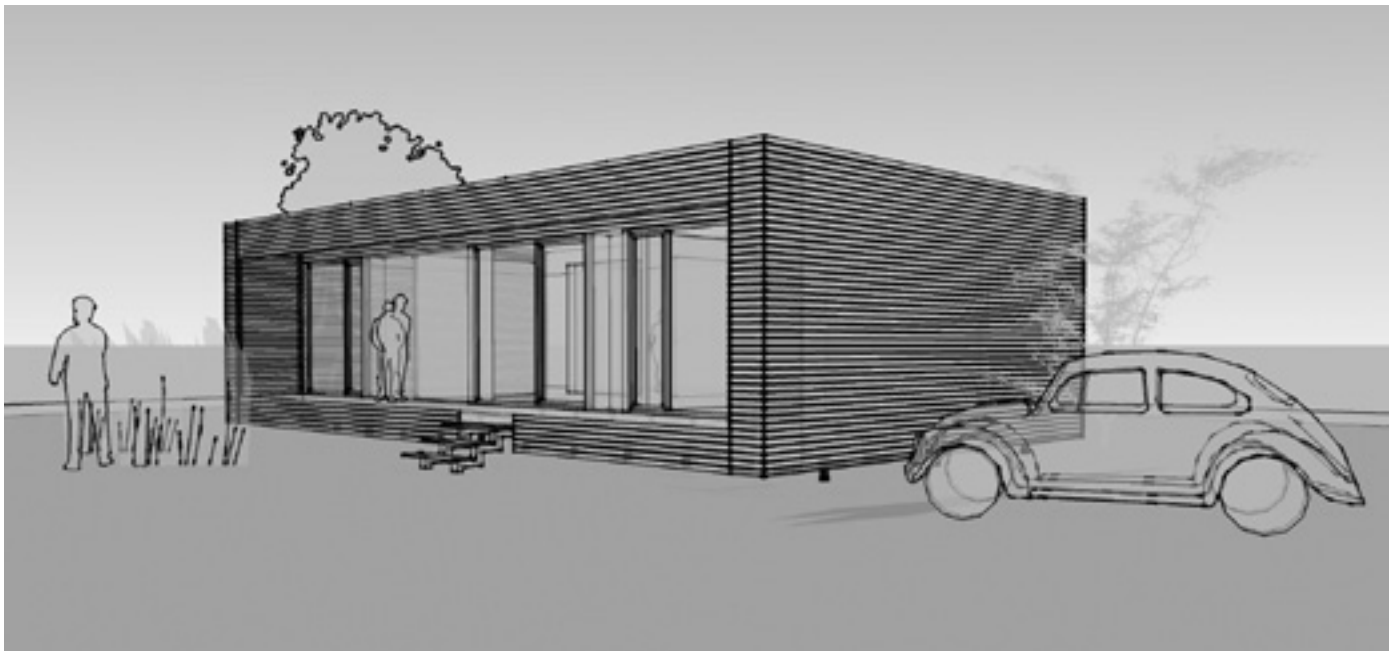

NEST BOX
FAMILY
„PEECABOO“
MODUL 60M2

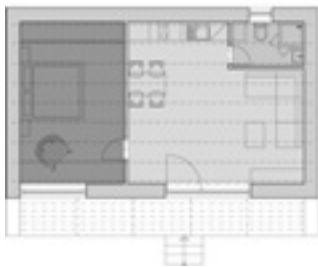

NEST BOX
SENIOR
„PILAR“
MODUL 60M2

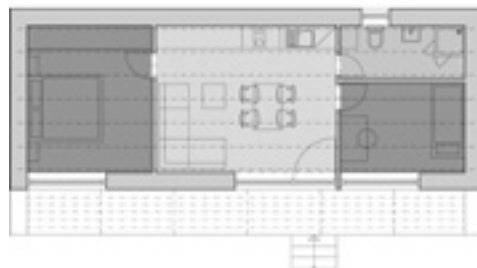

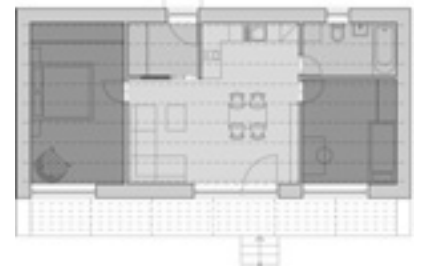
NEST BOX
YOUNG
„SMILE”
MODUL 45M2

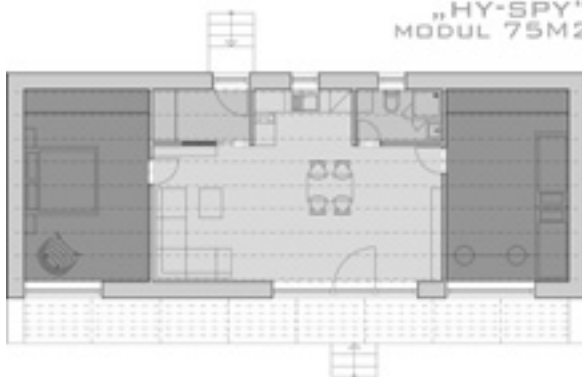
NEST BOX
YOUNG
„JAUNTILY”
MODUL 45M2

NEST BOX
YOUNG
„LIVELY”
MODUL 60M2

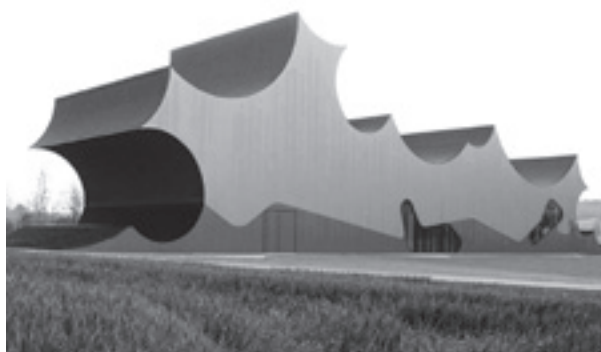

NEST BOX
FAMILY
„HY-SPY”
MODUL 75M2

NEST BOX
FAMILY
„TWISTER”
MODUL 90M2

Jürgen Mayer H. architects výber z posledných realizácií

Uni Danfos, menza Karlsruhe
colnica Sarpi Gr., letisko Mestia Gr.
Rod. Dom Ludvigsburg, Žel. Stanica Alsmeeere,
Mestia Gr.
Sevilla, Batumi, Berlin JOH 3
Hamburg, Mestia Gruzínsko

Im Viadukt

Železničný viadukt z roku 1894, v západnej časti Zürich bol úspešne revitalizovaný a v jeho oblúkoch a okolí pulzuje už vyše roka nový život. Realizovaná bola nová tržnica, obchody, reštaurácie a rôzne služby. Projekt, ktorý naplánoval a realizoval známy zürichský architektonický ateliér EM2N dostal v roku 2011 vyznamenanie „Gute Bauten der Stadt Zürich“ a cenu verejnosti.

Nová realizácia značne prispela k premene bývalého priemyselného predmestia Zürichu, ktoré sa postupne mení na živú mestskú štvrť. Je dobrým príkladom, ako sa dajú časti priemyselného dedičstva prehodnotiť a zachovať ďalším generáciám.

ADA WEBER
Zürich

pohľad na tržnicu

restauracia

interier trznice

pohľad na obchody v oblúkoch

pohľad na viaduk

Petrodolárová architektúra – Dubaj

V päťdesiatych rokoch minulého storočia bol Dubaj asi dvadsaťtisícové zaprášené sídlo šejka jedného zo siedmich Emirátov, vytvárajúcich Spojené Arabské Emiráty. S malou pevnosťou, strážiace ústie nevýznamného zálivu Arabského mora, v okolí len púšť...

V súčasnosti, päťdesiat rokov po tom, čo tu objavili ropu sa odhaduje, že má na území, dva razy tak veľkom ako Praha, 1,4 milióna obyvateľov. Len jedna pätina z nich sú pôvodní, miestni. Ostatní sú prevažne „pracovná sila“, ktorá si musí obnovovať pobytové vízum, vydávané len na tri roky a turisti. Predimenzované mesto pre cudzích, pravda stále s dostatkom plochy na ďalšiu zástavbu. Petrodoláre a developerské špekulácie tu v posledných rokoch iniciovali neuveriteľný stavebný boom, ktorý by mal pokračovať. Vie sa, že po roku 2016 by mali ropné zdroje krajiny postupne vysychať. Nakoniec tu znova ostanú k dispozícii len horúčava, slnko, teplé more, púšť a krásne prímorské pláže. Vymysleli teda budúcnosť. Pohodlnú a výhodnú pre domácich – až k neuvereniu. Pracovná sila sa dováža, a podľa situácie aj vyvezie z chudobnejších krajín okolia. Vybuduje sa tu metropola luxusnej turistiky, obchodu, zábavy a oddychu. Na tom sa dá aj tu pohodlne zarábať. Niečo, ako Las Vegas, ale predovšetkým pre najbohatších. Postavili ho predsa tiež v horú-

Obydliá z trstiny a dreva a murovaná pevnosť. To bol pôvodný Dubaj. Vetracia veža nad strechou rozprúdila vzduch obydlia a umožnila vydržať horúčavy. Stala sa inšpiračným vzorom mnohých súdobých islamizujúcich dubajských architektúr. Pevnosť rekonštruovali, slúži ako múzeum. Zbierky sú v podzemí, obdobne ako v prístavbe parížskeho Louvre od I. M. Peia.

Budova vládných orgánov. Výnimočný príklad distingvovanej architektúry, prezentujúcej svojbytnosť.

Pobrežie zálivu Dubai Creek oproti historickému jadrú s pevnosťou obsadili banky, inštitúcie, hotely a luxusné bývanie. Vytvorili Baniyas Road, výstavnú mestskú triedu s kvetmi, parčíkmi a rozpormi, ktoré sú príznačné pre celé mesto.

Takmer na samom brehu sú zrkadliaca Ústredná Banka a Hotel Sheraton s podkoseným nárožím.

čave púšte. O jeho kasínach sa tu však mlčí tak ako o tom, že je jednoducho prístupné nielen lietadlom, ale aj po zemi a obklopené spoločnosťou vyspelej priemyselnej krajiny, kde vysoký priemer bohatstva len tak nepominie.

Do Dubaja ale turisti obvykle musia priletieť. Z chladnej Európy to trvá aj bohatému majiteľovi lietadla, ktorý si tu kúpil vilu s plážou šesť hodín čistého letu. Bežnému turistovi s prehliadkami a odbavovaním na letisku minimálne osem. To je nepohodlné na pravidelné cestovanie za utrúcaním. Nielen Európania sa tu dobrovoľne stanú zajatcami klimatizácie, ktorá je v miestnych podmienkach podmienkou pohodlia. Aj na plážach sa utieka do tieňa. Slnko tu nepríťahuje, tu sa pred ním uteká. Je aj otázka, či sa od tých, ktorí sem pomaly priplávajú po mori a prespia v luxuse svojich výletných lodí, dajú predpokladať bohaté zisky. Spoliehať sa na bohatú klientelu z Ázie je možno kľamné. V čínskom Macau sa miestne „Las Vegas“, vybavené herňami a kasínami už len vo veľkom rozširuje a v Singapúre obdobné zábavné centrum, inšpirované tiež Las Vegas, dokončujú. Aj keď je Dubaj ako mesto známe svojou relatívnu náboženskou toleranciou, ide o odvážny a aj dosť riskantný zámer výstavby v krajine, kde pre domácich platí prísny zákaz alkoholu a hazardu, kde majú vozne metra a autobusy vyhradené časti pre ženy a kde sa dodnes nosí aj burka. Ale hotelové rezorty, golfové ihriská, štadióny, zábavné a tematické parky sa stále stavajú. A k tomu megalomanské realizácie v samotnom meste. Zrejme majú vo svete neustále oživovať záujem o Dubaj a vytvárajú publicitu. Bude tu Majstrovstvo sveta vo futbale. Ďaleko väčšie krajiny kandidovali a neuspeli – moc petrodolárov je nesmierna...

V susedstve trojboký ihlan budovy Komory s fasádou miznúcou v rozpálenom nebi.

Cez cestu oproti nim obdobné dispozície aj výšky, ale v islamizujúcom duchu.

Mešita je vždy jednoznačná, tu sa nič nemení. Mesto sa ale prispôbuje formám, zodpovedajúcim jeho preskoku do novoveku.

To, čo vyjadruje bohatstvo, leskne a trblieta sa na fasádach vĺtazí. Rozumné, tradičné, vetraním podporované bývanie v tieni má nahradiť sterilné bývanie v klimatizácii za nezatičeným zrkadlovým sklom. Výraz architektúry sa unifikuje, banku od bytovky často nerozoznať.

Aj tu sa však nájdu architektúry, ktoré majú logiku, výraz a charakter.

Po prepuknutí celosvetovej finančnej krízy dubajská expanzia výstavby umelých ostrovov, ktorými sa tu vytvárajú kilometre nových pláží pre turistiku, znateľne poľavila. Dokončenie výstavby Burdž Chalifa, najvyššej budovy sveta, ale zachránili. Výstavba na „Palm Jumeira“, prvej zo štyroch rozsiahlych skupín ostrovov, chránených proti moru kruhovou ochrannou hrádzou z prírodných materiálov, budovanej od roku 1991 sa už aj na jej povrchu len dokončuje. Vetvy palmy, ktorú ostrov v chránenom mori vytvoril už majú svoje vily, rozširuje sa chýr, že pozemky tu vypredali behom troch dní. Kmeň palmy sa okrem vlastného metra píše Hlavnou triedou z výstavných budov so širokým spektrom štýlov miestneho „Globálneho podnikateľského baroka“, tu doplneného prvkami islamskej architektúry. Pripomína to aj Karl – Marx – Alee v Berlíne, či inú veľkú urbanistickú – architektonickú Sorelu sveta reálneho socializmu. Bohatí by sa tu mali cítiť ako veľmoži a vpušťať do žíl pripravených priestorov realitu noblesy. Architektúra „Rozprávok tisíc a jednej noci“, charakteristická pre Hotel Atlantic, vizuálne uzatvárajúci Hlavnú triedu v jej osi, však svoje ďalšie pôsobenie v Dubaji zrejme skončila. Od realizácie ikonického sedemhviezdikového „plachetnicového“ hotela „Burdž Al Arab“ z roku 2000, ktorý Dubaj prestávil, ale zacieliť do interiérov. Výstavba tu ďalej pokračuje alebo nezriadené kozmopolitne, alebo romantickým islamizmom. Výraznejšie urbanistické zámyery necítiť a paradoxne, v prípade Hotela Atlantic išlo zrejme o jedinú realizáciu komponovaného zámeru výstavby mestskej triedy s pohľadovou prezentáciou významnej budovy

Prvou významnou realizáciou na hrádzí umelého ostrova Palm Jumeira, ktorou sa Dubaj prezentoval svetu, bol Atlantic Hotel s architektúrou a vybavením „Rozprávok tisíc a jednej noci“ a obdobnými, až neuveriteľnými interiéromi.

Na jeho architektúre je neuveriteľné asi všetko, ale aj to, že pri tej všetkej symetrii sa priam v osi komplexu objavujú nesymetrická nižšia časť a nižšia veža.

mesta v jej osi. Pikantériou tiež je, že hotel je nakoniec od Hlavnej triedy oddelený morom a prízjazd k nemu vedie podmorským tunelom, pravda, opticky prepojeným s hotelovým aquaparkom. Povedľa prezentácie luxusu a osobitosti tu ide mimo veľkosti hotelového akvária údajne o ďalší svetový primát. To petrodolárová výstavba Dubaja cieleno zdôrazňuje a o to sa usiluje asi pri každej realizácii. Ďalšiu skupinu umelých ostrovov „World“ je na mori aj vidieť, ale stavebný ruch ani nie. Vraj jeden z množstva ostrovov, ktoré na mori vytvárajú mapu sveta je už nielen predaný, ale aj kompletne zastavaný. Tretiu skupinu ostrovov „Palm Deira“ z pobrežia nevidno, len z lietadla vidno asi jeho časť, ktorá už nevyrazne presvitá v mori, ale bez stavebnej činnosti. To isté platí aj o zámere vytvoriť v susedstve realizovanej „Palm Jumeira“ poloostrov „Palm Jebel Ali“, hlboko vybiehajúci do mora na západnom konci mesta. Otvorilo by to pohľady na zástavbu pobrežia Dubaja aj na mesto, ktoré z plochej pevniny takmer nevidno. Je to asi jediný zámer, v ktorom možno dedukovať aj istú urbanistickú snahu o utváranie mesta ako celku. Voľné pozemky okolo morského zálivu Dubai Creek predvídavo obsadili banky a svetové hotelové spoločnosti. Zabezpečili si tak pre svoj luxus, golf a jachty aj zeleň a výnimočné postavenie.

LUMÍR LÝSEK

Pokračovanie v budúcom čísle

Bratislava a Košice v znamení dobrej architektúry a dizajnu

V Košiciach sa 23. – 27. mája 2012 pod záštitou primátora mesta Košice Richarda Rašioho a 29. mája – 3. júna 2012 v Bratislave pod záštitou primátora hlavného mesta SR Bratislavy Milana Ftáčnika a starostky Starého mesta Táni Rosovej konal už tretí ročník festivalu DAAD – Dni architektúry a dizajnu.

Tím organizátorov – architekti Tatiana Kollarová a Štefan Polakovič – pripravil program, počas ktorého sa uskutočnilo množstvo dobrých podujatí súvisiacich s architektúrou a dizajnom.

V úvode DAAD na Slávnostnom otvorení v Bratislave sa 29. mája predstavil svetoznámy architekt Fabio Novembre – www.novembre.it – tvoriaci pre značky ako Bisazza, cappellini, CASAMANIA, driade, Gispem, Kartell, Lasvit, MERITALIA, Reebok, VENINI, a ďalšie.

Súčastosťou otvorenia DAAD bolo odhalenie svetelného objektu Big Bang. Jeho dizajn navrhol Fabio Novembre v spolupráci so spoločnosťou Lasvit, prezentovali ho aj v rámci Milan Design Week 2011.

Najnovšie trendy v oblasti architektúry predstavili v hlavnom programe DAAD:

rakúske architektonické štúdio feld72 – www.feld72.at (23. mája – Košice);

OFCA (Office For Collaborative Architecture); bratislavské voľné zoskupenie architektov zo známych architektonických ateliérov – gut-gut + n/a + plural + krajinný dizajnér Michal Marcinov a holandský architektonický team SeARCH – www.search.nl; Hudobná produkcia – Andrej Šeban + Oskar Rozsa + Martin Valihora; (30. mája – Bratislava);

Bratislavský architektonický team Nice Architects a holandský krajinný architekt Piet OUDOLF – www.oudolf.com; Hudobná produkcia – DJ Bobšan + Radim / Prago Union / (31. mája – Bratislava);

Bratislavskí architekti Toito a francúzsky architekt Rudy RICCIOTTI – www.rudyricciotti.com v rámci podujatia CLUBOVKA – www.clubovka.sk; Hudobná produkcia – Duo AS (1. júna – Bratislava).

Veľkopoľná projekcia na Hlavnom námestí v Košiciach a na Primaciálnom námestí v Bratislave predstavili súčasnú architektonickú a dizajnérsku scénu v kontraste so zahraničnou. Prezentovali sa predovšetkým výberové vízie z projektu Mestské zásahy Bratislava, Praha, Brno, Košice a tiež súčasná architektúra na východe Slovenska East Side Architecture.

Okrem hlavného programu, ktorý sa uskutočnil v palácových priestoroch mesta Bratislava a vo Východoslovenskej galérii v Košiciach, prebiehali sprievodné podujatia ako Use the City; Pecha Kucha – KE; Partergallery; urban market; Urban E.T.; Denamit Design Days a podobne. Sprievodné akcie – otvorené architektonické ateliéry, výstavy, inštalácie, besedy, semináre, tvorivé workshopy, filmy o architektúre sa konali na rôznych miestach v Bratislave a v Košiciach.

Organizátori opäť pretavili nespornú energiu architektov, dizajnérov, fotografov, umelcov, módných tvorcov, grafikov, hudobníkov... tak, aby sa z nej mohol nadýchať každý milovník výbornej architektúry, dobrego dizajnu a kultúry ako takej. Architektúra aj dizajn sú zhmotnené inšpirácie, no festival DAAD priniesol aj to nehmotné – motiváciu, dobrú náladu, radosť, energiu ísť za novými spojeniami. DAAD vzrušuje, inšpiruje, vzdeláva, informuje a baví.

Viac informácií na www.daad.sk alebo www.facebook.com/daad.sk

Synagóga ako symbol „Strateného mesta“

Pri príležitosti 250. výročia narodenia významného rabína Mošeho Schreibera, známeho ako Chatam Sofer otvorili v Bratislave na bývalom Rybnom námestí turistickú trasu „Strateného mesta“. Jej centrom je kulisa neologickej synagógy, ktorá na tomto mieste stála do roku 1969, kedy ju zbúrali v rámci výstavby nového mosta. Zbúraná synagóga sa stala symbolom nielen židovského náboženského etnika a náboženstva, ale aj celého podhradia. Ako synonymum sa pre zbúrané podhradie používa názov „Stratené mesto“.

V priebehu posledných rokov vyšli vo vydavateľstve Marenčin PT dve knihy, ktoré zverejnili nové fakty z procesu búrania bratislavského podhradia a následnej výstavby Mostu SNP.

V prvej knihe „Búranie Podhradia“ s podtitulom stavba Mosta SNP sa Juraj Bončo a Ján Čomaj zamýšľajú nad agóniou tejto časti mesta a nad stratou jeho duše. K procesu búrania a dostavby historických štvrtí sa s odstupom vyjadrujú v knihe aj viacerí architekti. Pre nich je problém nových zásahov do starej historickej štruktúry jednou z najnáročnejších úloh súčasnej architektúry. Po prelistovaní prvej knihy sa človek zamyslí nad našou históriou, nad nezrelosťou povojnovkej doby a režimu, ktorý chcel vytvárať „nový šťastný svet“ i nad názormi vtedy významných architektov i novo sa formujúcej metodiky pamiatkovej ochrany. Na obrázkoch z pôvodnej Vydrice a Zukermandlu si uvedomujete bohatosť a obytnú kvalitu mestských priestorov, ktoré sa tu vrstvil po stáročia a nachádzali vhodné formy zástavby pre takúto exponovanú polohu pod hradným bralom a na terasách nad riekou. Život v takýchto štvrtiach má svoje špecifiká. Vodný fenomén veľrieky bol predsa prioritný pri založení miest a Bratislava tu vznikla práve vďaka existencii rieky a brodu. Prečo sa táto lokalita dôstojne nerozvíjala v storočiach, kedy sa kládli základy veľkomiest (Viedne, Budapešti i Prahy)? Bratislava bola po odchode uhorských úradov do Budapešti v 19. storočí provinčným mestom. Hrad bol od roku 1813 ruinou. Pod ruinou prirodzene nebývala šľachta ako na Malej strane v Prahe. Dunajské nábrežie sa postupne pauperizovalo. Aj v židovskej štvrti zostávali iba chudobnejší občania. Bohatší židovskí obchodníci sa integrovali

s ostatným obyvateľstvom v meste. Začiatok zániku týchto štvrtí je treba vidieť v 150 ročnom procese hospodárskeho úpadku mesta, ktorý zavŕšil socializmus. Bratislava rástla po druhej svetovej vojne hlavne kvantitatívne a potrebovala expandovať na druhú stranu Dunaja rýchlo, lacno a panelovo. Takáto možnosť však neexistuje ako hovoril pán architekt Gočár: „Stavať možno rýchlo a lacno, ale nie dobre. Rýchlo a dobre, ale nie lacno. Tretia možnosť neexistuje.“ O tom sa presvedčame v petržalských panelákových doteraz. V dobe búrania podhradia existovala programová „negácia minulosti“. Podľa Jána Bakoša sa pamiatky rozdelili na čisté, progresívne a dekadentné, ktoré nebolo treba chrániť. K takýmto pochybným patrilo aj podhradie, kde sa podľa pamiatkarov nachádzali iba tri objekty hodné ochrany. Iba neologickej synagóga sa nedostala do kategórie pamiatok. Na podhradí sa nechránila jeho priesto-

rová urbánna štruktúra, ktorá tu bola najväčšia z celomestského hľadiska. Vrcholom technokratického a ideologického cynizmu boli tézy urbanistu Kamila Grossa k územnému plánu podhradia kde sa k vzťahu k pamiatkam vyjadruje: „Ochrana pamiatok nemôže byť samoučelná. Nemôže znehodnotiť alebo byť prekážkou urbanistickej koncepcie vyššieho rádu. Zabezpečenie požiadaviek dopravy je ďaleko dôležitejšie ako komponent ochrany pamiatok“. A tak sa začal stavať most, likvidovali sa zvyšky Vydrice a Rybného námestia.

To je už predmetom bádania druhej knihy Eduarda Nižňanského a Ivana Bútoru „Stratené mesto“, ktorí si kladú otázku: Kto zbúral podhradie? Odpoveď je prirodzene nie jednoznačná, ale dá sa súhlasiť s vymenovaním viacerých príčin zániku jeho urbanistickej a stavebnej štruktúry. Z nich možno spomenúť stav spoločnosti, nejasnú metodiku pamiatkovej ochrany,

nedostatok historického povedomia, technologický cynizmus nového zriadenia, modernistické „corbusierovské megalomanstvo“ až po objektívne historické skutočnosti a ideologické zábery nového režimu. Kniha prináša vzácnu rekapituláciu jednaní a príprav výstavby mosta v posledných rokoch pred zbúraním synagógy. Záverečná kapitola knihy – Stratené mesto od Miloša Žiaka predstavuje projekt revitalizácie historickej pamäti, ktorý sa v súčasnosti realizuje aj v makete zbúrannej synagógy.

Vydavateľstvo Marenčin PT vydalo v tomto roku tretiu knihu súvisiacu s týmto synagógy. Kniha Zuzany Ševčíkovej „Zbúraná židovská Bratislava“ po prvýkrát komplexne vo virtuálnej forme predstavuje zbúranú židovskú štvrť v Bratislave. Práve židovská komunita súvisela so strategickou časťou Bratislavy, jej historickou ikonou – podhradím. Bratislavská triáda – hrad, dóm a Dunaj sviety po rekonštrukcii hradu a dómu na hradnom návrší v plnej kráse. Chýba jej však jedna kultúrna vrstva a jednotiaci podnož so zástavbou v menších mierkach v zeleni s terasami plynule šplhajúcimi po svahu a prepájajúcimi hrad s riekou. Tak ako dominantám chýba jednotiaci štruktúra chýba majoritným etnikám prepájajúca internacionálna kultúra, ktorú predstavovala židovská komunita. Multifunkčná stredoeurópska kultúra môže aj v Bratislave dobre fungovať len s obyvateľmi s viacnásobnou identitou. Realizácia makety bývalej neologickej synagógy určite obohatila Bratislavu. Jej trochu pudingový dizajn možno neko-rešponduje s pamätníkom Holokaustu, ale prináša revitalizáciu historickej pamäti, čo bolo zámerom autorov projektu.

J. M. BAHNA

Evanjelické Lýceum v Bratislave

Štúdiá revitalizácie v novej budove

Vzdelávanie mladých evanjelikov v Bratislave má bohatú históriu. V roku 2006 oslávilo Lýceum 400 rokov od svojho vzniku. Medzi jeho žiakmi i učiteľmi boli mnohé významné osobnosti Slovenska. Novodobá história siaha do roku 1991, kedy bolo lýceum obnovené. Dnes má lýceum svoje pôsobisko a areáli na Vranovskej ul. 2 v Petržalke. Základná škola sídli na ul. Palisády 57.

Architektonická štúdiá z roku 2011 rieši premiestnenie všetkých tried do jedného komplexu, ktorý bude zahŕňať: prvý a druhý stupeň ZŠ, 8 ročné a Bilingválne gymnázium. Architektonické a funkčné kvality školy na Haanovej ulici od architektov Jozef Slíž a Eva Grebertová preveril čas. Rekonštrukcia nepočíta s výraznými zásahmi. Potrebne sú dielčie úpravy v dispozícii a renovácia technického vybavenia.

Jestvujúca budova na Haanovej ulici slúžila od roku 1981 ako základná škola a príslušným zázemím. Škola nemá vonkajšie ihrisko, ale je blízko zelene, lesoparku pri dostihovej dráhe.

Podmienkou realizácie zámeru je dohoda medzi Bratislavským samospráv-

nym krajom a evanjelickou cirkvou o zámene nehnuteľností a prirodzene získanie financií na rekonštrukciu jestvujúcej školy na Haanovej ulici.

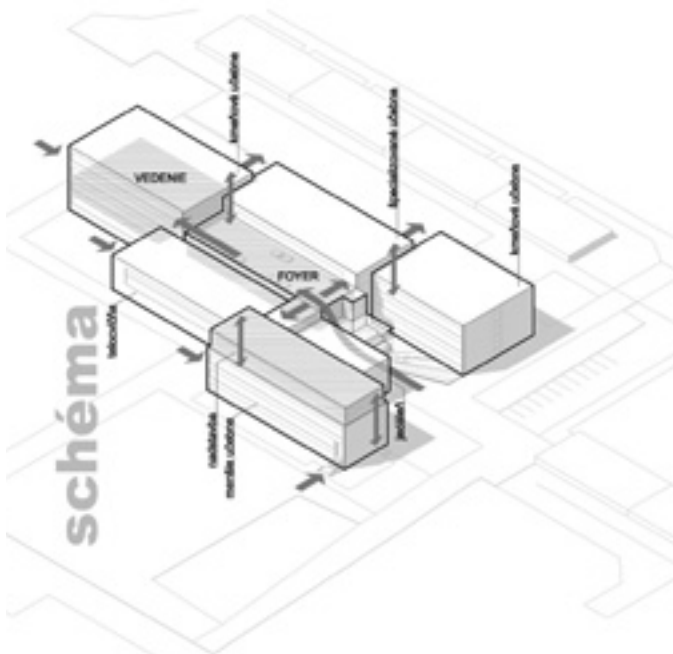
Návrh

V porovnaní s doterajšími možnosťami oboch škôl bude môcť škola poskytnúť viac rôznorodých priestorov pre mimoškolské aktivity – dve telocvične a posilňovňu. Vytvorí sa priestor pre anglickú a slovenskú knižnicu s pripojenou študovňou. Zabezpečí sa priestor pre nerušený nácvik hudobnej skupiny, spevokolu, samostatný priestor pre prácu Žiackej rady školy. Pre manuálne zručných žiakov bude k dispozícii priestor na prácu s drevom a textilom. Školský klub bude mať k dispozícii školský dvor, prípadne blízky lesopark.

V prvej etape sa zrealizuje rekonštrukcia budovy so základnými prvkami výmeny: podlahy v triedach a chodbách, svietidlá a elektro, úprava dispozície – učebne a vedenie, opravenie strechy. Časť kuchyňa a zázemie – redukcia, úprava šatní, úprava foyeru na kaplnku. V druhej etape budú realizované práce, ktoré si vyžadujú stavebné povolenie: nová kotolňa namiesto výmenikovej stanice, nadstavba bloku – vytvorenie potrebného počtu učební aj pre 1. stupeň ZŠ.

Dôležitou súčasťou revitalizácie budovy bude aj doplnenie IT technológií – siete a špecializované miestnosti s príslušným vybavením.

Architektonická štúdiá overila architektonické a dispozičné zásahy, úpravy do jestvujúcej budovy. Následný projekt bude riešiť technické detaily tak, aby sa mohlo začať so stavebnými úpravami a výučbou v školskom roku 2013/2014.

PETER ŽALMAN

...prvých päťdesiat sa už minulo

Po päťdesiatich rokoch od promócie sa 23. mája tohto roku uskutočnilo stretnutie absolventov architektúry Slovenskej vysokej školy technickej, ktorí študovali v rokoch 1956 – 1962. V 1956 roku mal ročník 40 študentov; štúdium absolvovalo 38.

Aj po skončení štúdia sa kamarátske vzťahy tohto kolektívu utužovali na stretnutiach každoročným „zápisom“ do ďalšieho ročníka.

Jubilejné stretnutie po štyridsiatich rokoch sprevádzala vlastným nákladom vydaná farebná, viac ako 40 stránová „kniha“, ktorá pripomenula priebeh ich spoločného štúdia; „chlapcom“ navyše ešte dva mesiace vojenského sústreďenia.

V nasledujúcom roku zorganizovali na pôde SAS reprezentačnú výstavu zo svojej tvorby, ktorá bola, vzhľadom na svoj ohlas, reінštalovaná v Banskej Bystrici a o rok neskôr v rámci Kultúrneho leta aj v Bojniciach.

V tomto roku, k päťdesiatemu výročiu sa stretlo

24 spolužiakov. Opäť vo vlastnom náklade vydali „knihu 2“ s podtitulom „...prvých päťdesiat rokov sa nám už minulo!“. Okrem základných ročníkových dokumentov a informácií obsahuje aj retrospektívny pohľad na vtedajší technicko-technologický stav a vývoj nástrojov, pomôcok, vtedy nevyhnutných k projektovému procesu. Dnešní mladí sa už nestretnú so slávnymi Versatilkami, s povestnou 3-běžkou, s klasickým vyťahovátkom, šablónami, krivítkami, lievikovými, čínskymi a redisovými perami až po plniace rýsovacie pero Faber-Castel; o logaritmických pravítkach už pravdepodobne ani nepočuli.

V knihe 2 sa dočítame: „Náš ročník, zložený zo silných individualít preukázal úžasnú schopnosť ostať normálnym i za také dlhé obdobie, čo dokazuje atmosféra našich stretnutí, čo je v dnešnej dobe výnimočným úkazom.“

Strážca Kroniky – pamätnej knihy, ktorá bola založená v roku 1962 a organizátorom všetkých ročníkových akcií je Peter Brtko.

Dnešným 74 až 75 ročným architektom prajeme ešte veľa ďalších stretnutí, životného aj tvorivého optimizmu.

P. MIKLOŠ

Šesťdesiate výročie ukončenia štúdia

Patrím k najstaršej generácii absolventov Fakulty architektúry a pozemného staviteľstva na SVŠT v Bratislave. V tomto roku bude šesťdesiate výročie ukončenia nášho štúdia a zaradenia sa do aktívnej činnosti v našom odbore. Pri písaní tohto príspevku som vyhladala v mojich dokladoch štátnicové vysvedčenie, na ktorom je dátum 10. júl 1952. Mnohí kolegovia a kolegyně už nás navždy opustili a chceme veriť, že sa na nás pozerajú z hviezdnych výšok.

Boli sme dobrí architekti, čoho

dôkazom sú mnohé architektonické diela nielen na Slovensku, ale aj v cudzine, pretože mnohí sme pracovali na zahraničných expertízach. Spomeniem stretnutie v Alžírsku na Sahare v krajskom meste Biskra, kde sme boli viacerí a podľa našich zvykov urobili sme si v púšti vatru. Pri jej plameňoch sme spomínali na náš domov a na našich najdrahších. Každý zo zúčastnených musel priniesť polienko dreva, a kto žil na púšti tak vie, že je to náročné. Zvládli sme to a táto spomienka zostala ukrytá v našich myšliach. Pre vysoký vek už sa nemôžeme ísť pozrieť na naše diela do cudziny. Avšak máme pamätníky našej činnosti aj u nás doma. Architektúra má tú výhodu, že realizované projekty zostávajú, aj keď my už tu nebudeme. Tieto vety vyznievajú tak nostalgicky, avšak sú pravdivé.

Príspevok ukončím perspektív-

nou myšlienkou. Tvorca architektúry zanecháva pamätník, ktorý podľa dôležitosti môže byť až dlhoveký. Nebudem vymenúvať architektov mojej generácie, nechám to na našich mladších kolegov. Zo staršej generácie slovenských architektov spomeniem Dušana Samuela Jurkoviča, autora mnohých diel, no a za najvýznamnejšie jeho dielo sa pokladá mohyla M. R. Štefánika na Bradle. Už aj z mojich kolegov sú mnohí zapísaní zlatými písmenami v zozname slovenských architektov. Ich predstavenie ponechám mladším kolegom, pretože predpokladám, že si spomenú na nás, tvoriacich vo veľmi ťažkých sociálno-politických podmienkach, v ktorých sme žili. Na záver pripomeniem, že architektúra je zhmotnená história doby, v ktorej vznikla.

LUDMILA MIČINSKÁ

Marián Marcinka ďakuje

Príležitosti 80. narodenín a vernisáže výstavy mojich prác v Prezidentskom paláci dostal som veľa-veľa osobných gratulácií a prianí, veľa kvetov, iných darčiekov a najmä dobrého ľudského slova a stisku rúk.

Veľmi ďakujem za to každému osobitne a opäť si pripomínam a cítim každý ten stisk ruky s prianím. Mimoriadne si toho vážim, lebo zložiť takúto životnú skúšku od priateľov, spolupracovníkov, profesionálnych kolegov a takého veľkého množstva ľudí, ktorí si našli čas a prišli do Prezidentského paláca, dá sa nosiť so čťou.

Lutujem len, že sa jednoducho nedalo so všetkými „cingnúť“ s dobrým vínom, ktorého bolo nadostač a aspoň trochu sa pohovárať. Ďakujem vám všetkým.

MARIÁN MARCINKA

Konferencia Tradičné hodnoty územia a developerské záujmy

V rámci mestského festivalu urbanE.T. sa v bratislavskej mestskej časti Rača 2. júna 2012 konala konferencia s moderovanou diskusiou na tému „Tradičné hodnoty územia a developerské záujmy“.

Konferencia pozostávala z dvoch častí, kde prvá priniesla tri veľmi podnetné prednášky. Ako prví vystúpili psychológ Matej Jaššo s kolegom akademickým sochárom Lacom Kubom, ktorí odprezentovali svoju prácu „Reflexie tváre sídla Rača“. Jej cieľom je identifikovať a popísať niektoré javy, ktoré sú vnímateľné bežným ľudským okom. Táto analýza „tváre Rače“ poukázala na mnohé pozitívne ako aj negatívne prvky a elementy urbánnej sémiotiky resp. vizuálnej komunikácie Rače.

Keďže sa konferencia konala v Rači aj jej téma bola zameraná na túto časť. Druhý prednášajúci Richard Kráľovič strávil niekoľko rokov v Španielsku v popredných architektonických kanceláriách. Predstavil niekoľko inšpiratívnych projektov revitalizácie resp. redevelopmentu španielskych viníc, medzi ktorými nechýbali mená ako Frank O. Gehry či Zaha Hadid.

A práve projekt z dielne Zahy Hadid v Bratislave na Čulenovej ulici bol predmetom poslednej prednášky. Odprezentoval ju manažér projektu Miroslav Hrušovský. Odznala stručná história bývalého priemyselného územia zóny Chalupkova, ktorá bola rôznymi vojnovými udalosťami ako aj investormi kompletne zdemolovaná a ostala len stará Jurkovičova tepláreň s veľkou architektonickou hodnotou. A práve na nej stavia návrh od Zahy Hadid. Tepláreň v ňom figuruje ako kultúrne „srdce“ celého nového komplexu administratívy a bývania. „Investor tepláreň zámerné zrekonštruuje a pretransformuje do podoby nového kultúrneho centra, ktoré bude prínosom nielen pre projekt, ale tiež pre celú Bratislavu. Vznikne takto nový kultúrny uzol v Bratislave prinášajúci plnohodnotnú alternatívu k centru, či nábrežiu,“ poznamenal Hrušovský.

Konferencia pokračovala panelovou diskusiou, ktorú moderoval architekt a aktivista Matúš Vallo. V nej vystúpila hlavná architektka mesta Bratislava Ingrid Konrad, urbanista Bohuš Kováč, manažér skupiny HB Reavis Igor Mazúch a podpredseda Inštitútu urbánneho rozvoja Drahan Petrovič. Diskusia priniesla naozaj podnetné až búrlivé témy. Diskutovalo sa najmä o vízií rozvoja Bratislavy a nástrojoch ako víziu dosiahnuť. Diskutujúci sa zhodli, že bude nanajvýš potrebné spracovať nový územný plán Bratislavy tak, aby to bol dokument otvorený, flexibilný a pripravený pružne a efektívne reagovať na zábery výstavby. „Bratislava je hlavným mestom 20 rokov, nečudujme sa, že sú tu rozdiely medzi ňou a Viedňou ako aj ďalšími mestami, ktoré sú hlavnými mestami sto rokov... Pracujeme s tým, čo máme a snažíme sa do rozvoja mesta priniesť koncepciu a poriadok,“ reagovala Ingrid Konrad na pripomienky, že výstavba v meste je chaotická a bez koncepcie, či dokonca vízie. Viaceré otázky odzneli aj z publika, najmä na absenciu profesie priestorového plánovača v organizačných štruktúrach magistrátu, či mestských častí.

Organizácia urbanE.T. si kladie za cieľ byť aj akousi platformou prieniku mestského zastupiteľstva, developerov, odbornej či laickej verejnosti s cieľom skvalitňovania procesov územného manažmentu. Táto konferencia pozitívne prínosy len potvrdila...

Viac info na www.urbanet.sk v sekcii aktivity.

Projekt urbanE.T. (čítaj urbanity) predstavuje jedinečný a dlhodobý kultúrno-sociologicko-komunitný projekt, ktorý pracuje s témou mesta ako so živou štruktúrou a organizmom. Združenie urbanE.T. vytvára kreatívne prostredie pre ľudí, ktorí majú záujem o aktuálne dianie v architektúre, urbanizme a udržateľnom rozvoji v území. Dotvára prostredie našich miest krajším a zmysluplnejším spôsobom. Už prostredníctvom niekoľkých akcií a podujatí organizovaných združením urbanE.T. sa stala táto značka silnou a etablovanou. Ide najmä o mestský festival, konferencie, mestské zásahy a intervencie, umelecké či kultúrne eventy vo verejných priestoroch a iné.

Český vplyv na slovenskú architektúru je výsledkom dlhoročného vývoja

Marián Marcinka v prednáške na Fakulte architektúry ČVUT v Prahe pripomenul, koľko majú Česi a Slováci spoločných vecí, ktoré ich spájajú, aký mala a má pražská fakulta vplyv na slovenskú architektúru aj na jeho tvorbu.

„Považujem to za prejav uznania mojej práce a za veľkú česť, že ma pozvali na Fakultu architektúry v Prahe predniesť 29. mája 2012 prednášku o výbere z mojich architektonických prác so zdôraznením problémov stavieb pre školstvo, vedu a výskum. Po úvodnom slove predkana fakulty profesora Karla Maiera som vystúpil v bloku prednášok s ďalšími architektmi: profesorom Petrom Hübnerom z Nemecka, výskumným pracovníkom Markom Dudekom z Veľkej Británie a významným holandským architektom profesorom Hermanom Hertzbergerom.

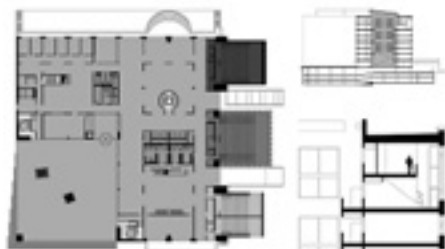
V úvode som pripomenul slová architekta ovenčeného asi všetkými japonskými a svetovými cenami, profesora architektúry v Tokiu Fumihiko Maki. Vyslovil ich v Prahe na Žofíne pred jeden a pol rokom na Havlovom Fóre 2000 s myšlienkou o kultúre architektúry. Tá podľa neho pripomína morské vlny, ako niektoré postupne vznikajú, časom zanikajú, daktoré do seba aj narážajú a niektoré sa zasa spájajú v jednu mohutnú vlnu. Ako si pri svojej práci denne-denne uvedomujeme, že sme súčasťou vln, ktoré vznikli v prvej polovici minulého storočia. A ako sa nám často stáva, keď chceme pochopiť niektoré javy dneška, že sa musíme vrátiť k ich počiatkom v minulosti. Myšlienky nanajvýš aktuálne aj pre mladých kolegov, ktorí sú niekedy náchylní poprieť minulosť.

Po digitálnom premietnutí mojich prác a výklade k nim, som na záver premietol aj portréty svojich pedagógov a zakladateľov vyučovania architektúry a fakulty v Bratislave pred 66. rokmi, krátko po vojne, profesorov Belluša, Kramára, Koulu, Piffľa, Lacka, Hrušku, a najmä profesorov Karfíka a Fuchsa, ktorých mám podpísaných na mojom diplome. A na konci som premietol aj kyticu ruží a vzdal som úctu a vďaka svojim pedagógom na pražskej akademickej pôde, na ktorej vlastne aj vŕšeti študovali. Niektorí účastníci prednášky to nazvali impozantným.

Rád som sa postrelal, porozprával a videl v Prahe a na fakulte celý rad známych. Na milé prekvapenie aj tajomníčku fakulty. Videl som novú budovu Fakulty architektúry ČVUT s Fakultou informačných technológií, ktorú minulý rok odovzdali do prevádzky. Navrhla ju profesorka Alena Šrámková, ktorej aj touto cestou gratulujem a pozdravujem ju. Povedľa tejto budovy stojí nová Národná technická knižnica so skleneným plášťom. Projektovali ju v ateliéri Projekti, architekti Brychta, Halíř, Králíček a Leško.

Pred piatimi rokmi, v roku 2007 oslavovalo České vysoké učenie technické v Prahe 300. výročie svojho vzniku. Vtedy cisár Jozef I. vydal súhlas s vyučovaním inžinierskeho umenia a vytvorením Stavovskej inžinierskej školy na čele s prvým inžinierskym profesorom v strednej Európe Christianom Jozefom Willenbergom, ktorý k tomu dostal dekrét 9. 11. 1717. Vyučovať začal vo svojom byte dvanástich študentov v dnešnej Mosteckej ulici v Prahe, neskôr vo vyhovujúcejších priestoroch. Počet študentov rýchlo narastal a v roku 1780 ich bolo už asi 200.

Okolo polovice 18. storočia sa začalo aj vyučovanie architektúry, ponímané ako syntéza umenia, vedy a techniky – princíp uznávaný aj dnes. Školu viedli už nástupcovia Willenberga profesori J. F. Schor stavitel vodných diel povodia Vltavy a významný zememerač F. A. Hergel, ktorému Mária Terézia povolila na vyučovanie používať Klementínium. V roku 1787 bola Stavovská inžinierska

Novú budovu Fakulty architektúry ČVUT a Fakulty informačných technológií v Prahe navrhla Alena Šrámková. Slávnostne ju otvorili v marci 2011.

škola spojená s pražskou univerzitou a onedlho na to, v roku 1803 počas pôsobenia profesora F. J. Gerstnera ju premenili na Pražskú polytechniku, podľa vzoru parížskej École Polytechnique. Mala úlohu vychovávať odborníkov pre priemysel, stavebníctvo a architektúru. To už na nej pôsobili výborní architekti J. Zitek, J. Schulz, J. Fischer, neskôr J. Koula, A. Balšánek, J. Fanta a ďalší. Od roku 1879 niesla škola názov Vysoká škola technická, v roku 1909 mala vyše 3000 poslucháčov.

Dva roky po vzniku samostatného Československa školu 1. 9. 1920 výnosom Ministerstva školstva a národnej osvetly ČSR premenovali na České vysoké učení technické so siedmimi vysokými školami. Jednou z nich bola aj Vysoká škola architektúry a pozemného inžinierstva s výbornými profesormi A. Ausobským, O. Blažíčkom, A. Engolom, V. Krchom, J. Kříženeckým, R. Kukačom, A. Mendelom, S. Ondřejom, O. Stefanom a radom ďalších.

Na túto školu, po predchádzajúcom jednoročnom štúdiu v Budapešti, prestúpil po vzniku Československa aj Emil Belluš, neskôr jeden z našich najlepších architektov s bohatou praxou a skúsenosťami, množstvom realizácií a zakladateľ Fakulty architektúry a pozemného staviteľstva v Bratislave. Na tejto škole v Prahe študoval v rokoch 1933 – 1938 aj ďalší náš vynikajúci architekt profesor Eugen Kramár s bohatou praxou a vyše dvesto realizáciami – tiež jeden z prvých profesorov a zakladateľov Fakulty v Bratislave a ďalší. Po vojne aj Štefan Svetko a Jozef Chrobák.

Pražská Fakulta architektúry ako aj všetky vysoké školy v Česku boli od 17. novembra 1939 zatvorené rozhodnutím ríšskeho protektora Konstantina von Neuratha počas rokov nacistickej okupácie až do 4. júna 1945.

Po vojnových rokoch vyučovanie architektov pokračovalo, no s ďalším premenovaním – namiesto Vysokej školy na Fakultu. Aj celé ČVUT zažilo niekoľko zmien a reorganizácií. Pre architektúru zaznamenalo najväčšiu zmenu v roku 1960, kedy samostatnú Fakultu architektúry zrušili a začlenili do Stavebnej fakulty ako študijný smer Architektúra a urbanizmus. V šesťročnom štúdiu boli prvé dva roky spoločného vyučovania všetkých smerov. Po ukončení titulu inžinier architekt pre absolventov tohoto smeru však zachovali. Návrat k predchádzajúcemu stavu nastal až o šesťnásť rokov, v roku 1976 uznesením najvyšších štátnych orgánov. Avšak s tým, že výchova významného kontaktného odboru pozemného staviteľstva zostala na stavebnej fakulte, a tým aj škola dostala názov Fakulta architektúry. Pod týmto názvom existuje dodnes.

Ako vidno, názov, reorganizácií, pomenovaní a pre-

menovaní bolo dosť a dosť, ba dokonca aj dve zrušenia, no škola architektúry si zachováva a uctieva históriu od svojich začiatkov v polovici 18. storočia – podobne ako aj České vysoké učenie technické (ČVUT) svoju dnes už 305 ročnú históriu. Patrí to asi ku kultúre spoločnosti i jednotlivca poznať a čítať svoju minulosť, pestovať, chrániť, a ak je na čo, možno byť aj hrdý na svoju históriu“.

MARIÁN MARCINKA

Ing. arch. Dušan Kedro

23. 9. 1925 – 20. 6. 2012

Narodil sa v Novom Meste nad Váhom a zomrel v Bratislave. Vzdelanie ukončil na ČVUT – fakulte architektúry a pozemného staviteľstva II. Štátnou skúškou v r. 1950.

V zamestnaní, Stavoprojekte Bratislava od začiatku sa venoval riešeniu urbanistickej problematiky – boli to smerné územné plány menších miest a obcí, napríklad Pezínok, Zlaté Moravce, Galanta, Hlohovec atď. Spolupracoval na smerných plánoch Bratislavy pod vedením profesora Svetlíka a neskôr pod vedením inžiniera Hladkého v roku 1956. V čase jeho pôsobnosti, ako riaditeľa ÚHA, vypracovali Vládou SR a v roku 1976 schválili územný plán hl. mesta SR Bratislavy. V roku 1958 sa stal hlavným projektantom obvodu Ružinov v Bratislave, čo vykonával až do roku 1963.

Za dosiahnuté výsledky kolektív pracovníkov pod vedením Dušana Kedra dostal Hlavnú cenu ČSSR v umeleckej súťaži v roku 1965. V roku 1967 získal cenu Dušana Jurkoviča za urbanistický koncept obytného obvodu Ružinov. V roku 1963 ho povolali do novozriaďovanej Slovenskej komisie pre investičnú výstavbu ako hlavného špecialistu pre územné plánovanie.

V roku 1967 D. Kedro získal funkciu námestníka hlavného architekta Bratislavy a v roku 1969 ho oficiálne menovali hlavným architektom Bratislavy. Bol ním 10 rokov. Na ÚHA pracoval až do svojho odchodu do dôchodku 1. 1. 1991.

Zúčastnil sa niekoľkých súťaží, napríklad: Športová hala v PKO Bratislava;

Sídliisko na Steinerovej ulici v Bratislave; Umiestnenie Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre; Kúpeľný areál a balneoterapia v Dudinciach;

Kamenné námestie V Bratislave; Amfiteáter v Bratislave; Urbanistické riešenie Mendlovho námestia v Brne; Brno – nové regionálne centrum; Banská Bystrica – južný vstup do mesta; Podbanské; Ostrov Porto Santo v súostroví Madeira (Portugalsko).

Rovnako bol Dušan Kedro členom v mnohých súťažných porotách – napríklad v medzinárodnej súťaži na obytné obvody Bratislava – Petržalka, Praha – Prosek, Nitra – Chrenová, Žilina – Hliny. Ďalej v súťažiach na riešenie centier vybavenosti Košice – Terasa, Martin – stred, Bratislava – Obchodná ulica, Vetrtný areál, súťaže na rekreačné strediská Demánovská dolina Jánska dolina, súťaže na technické vybavenie letisko Praha, Diaľnično-železničný most v Bratislave.

Bohatá bola aj jeho publikačná a osvetová činnosť – články v odborných časopisoch i v dennej tlači, referáty na kongresoch, sympóziách a seminároch, vystúpenia v čs. televízii a v rozhlase, predovšetkým k problematike rozvoja a výstavby v hlavnom meste Bratislave. Okrem dlhoročného členstva vo vedúcich orgánoch Zväzu architektov bol zástupcom ČSSR v pracovnej skupine pre urbanizmus UIA a bol generálnym sekretárom Stretnutia urbanistov v rámci IX. Kongresu UIA v ČSSR.

Za aktívnu účasť v odboji dostal pamättné medaily k 20., 30., a 50. výročiu SNP.

IVAN MARŠALEK

Chrám, kostoly a kostolíky

Slovo kurátora

„Chrám, kostoly, kostolíky – presné, vecné a možno až príliš lakonické pomenovanie výstavy fotografií Laja Kupkoviča, ktorú tu dnes uvádzame do života.

Pomenovanie zodpovedajúce azda jeho povolaniu architekta a azda aj jeho prístupu k svojim dielam, ktorý akoby naznačoval, áno toto som odotčil, toto som vám sprostredkoval. A dosť. Bez bombastických a expresívnych doplnkov, bez vnučujúcich sa komentárov. Jednoducho, toto vám odovzdávam a všetko ostatné je na vás.

Chrám, kostoly, kostolíky. A popri nich mešity a baziliky, katedrály a pagody.

Náboženské stavby, pozemské príbytky božie a zároveň nadpozemské vypnutia ľudského ducha.

Po tisícročia sprevádzajú ľudstvo, jednotlivé národy, cirkevné spoločenstvá a napokon, v nemalej miere, aj každého z nás. Nosia nás do ich prítmnia ako novorodencov, aby nás zaslúbili tomu jedinému ľúčia sa tam s nami a odprevádzajú...

Sú miestom našich sľubov, sú miestom očisty od ich neplnenia.

Často sa stávali a stále stávajú azylom pred besnením ľudskej nenávisťi, stávali sa a často sa aj stávajú posledným útočiskom ľudského poznania a kultúry.

Sú miestom hlbokého rozjímajnia, sú príležitosťou na púhe zamyslenia sa.

Napríklad nad tou nesmrteľnou a zdanlivo banálnou otázkou: Kto sme a kam ideme?

Je zrejme, že autor sa jej nemohol vyhnúť, determinovaný svojou profesiou, očarený dokonalými tvarmi spodobnených sakrálnych stavieb, že nemohol zaprieť svoj vášnivý vzťah k architektúre.

Slúži mu však ku cti, že nás nezahlucuje prehľadom vývoja architektonických slohov, že nám tu nepredvádza mapu jednotlivých vierovyznaní.

Nezabudol na človeka, naopak, spravil z neho nie doplnok, ale domínujúci prvok tejto výstavy.

Neukazuje ho ale otrocky, nasilu, na každej fotografii. Ale tam, kde ho ukáže, necháva vyniknúť nielen jedinečnosť jeho vzťahu k božstvám, ale aj jeho „tuctový“ prejav v obyčajnom živote.

Kontrasty, ktoré nám ponúka sú úžasné. Chrám Matky božej v Paríži a v Rouen, ich zalomené oblúky vzpirajúce sa žiadostivo k nebesiam a oproti nim drevený kostolík v Hervartove pokrytý ručne štiepanými

šindľami, nenáročný a svojou skromnosťou neobyčajný rovnako ako jeho patrón – sv. František z Assisi.

Výsostne svetsky pôsobiaci strapiec ľudí na Montmartre, zavesený pod bazilikou Najsvätejšieho srdca Ježišového a vedľa – modliaca sa žienka z Hornej Oravy, osamotená

s vekom poznačenými, zopnutými rukami a s rovnako starými želaniami.

Vznešený Kristus nad Copacabanou, vták letiaci popri jeho vystretej lavici akoby stelesňoval symbol, ktorý sme zvyknutí vídať na obrazoch, nad hlavou Jána Krstiteľa.

A neďaleko portrét gréckeho kňaza s úškľabkom, ktorý pôsobí najskôr ako zvädzanie dôverčivého spoluseďiaceho k niektorému zo smrteľných hriechov.

Lascívne karnevalové masky Benáťčanov pred chrámom svätého Marka, priesračné úsmevy peruánskych indiánok, kráčajúcich okolo ich snového kostolíka, skupina Indonézanov urputne sa snažiacich preniknúť so svojimi modlitbami do nebies.

Pieta, dokonalosť užialenej matky zakliata do kameňa a orientálne vyčakané hlavy drakov a iných príšer na chrámoch z východných zemí. Gaudího uletená katedrála Sagrada Familia uprostred Barcelony a v nehubodnom kontrapunkte usporiadané cukríkové kostolíky z ostrova Santorini.

Chrám, kostoly, kostolíky. Koho ste príbytkom?

Tam niekde nás, k tejto otázke, či už vedome alebo v ukrytom podvedomí autora posúva Lajo Kupkovič.

Odpoveď si musíme nájsť každý sám. Možno nám pomôže fotografia, najskvostnejšia.

Starec z Oravskej Lesnej, polosedí, pololeží na polozakvitnutej lúke pri nahnutej pajte, ktorá onedlho odíde na večnosť s ním. Hľadá do diaľky a my skôr cítime, než vidíme, že pohľad upiera nad obzor, na klenbu nahého, nevyzdobeného neba. V ruke drží modlitebnú knižku a my ani netušíme, či sa modlí alebo rozmýšľa nad vecami rýdzo pozemskými. Nachádza sa však vo svojom chráme, najväčšom z najväčších.

LOJZO MARSINA
júl 2012

Diskusia – Projekt Zahy Hadid

Spolok architektov Slovenska a Regionálna rada SAS Bratislava pripravili pre svojich členov a záujemcov pódiovú odbornú diskusiu na tému: Projekt Zahy Hadid, Čulenova ulica – Bratislava.

Podujatie sa uskutočnilo 12. júna 2012 v Sieni Dušana Jurkoviča, Panská 15, Bratislava.

Projekt prezentoval Miroslav Hrušovský – PENTA.

Pódiovými hosťami boli Ingrid Konrad,

Štefan Šlachta a Juraj Šujan. Pódiovú odbornú diskusiu moderoval Matúš Vallo.

Mestská časť Košice – Západ
Spolok architektov Slovenska
Fond výtvarných umení

si Vás dovoľujú pozvať na výstavu

Výstava víťazných študentských návrhov ideových súťaží Kino Družba a Peší ťah Terasa Košice

4. septembra 2012 o 17.00 h

Galéria architektúry SAS, Balassov palác, Panská 15, Bratislava

Výstava potrvá do 21. 9. 2012

Otvorené denne, okrem soboty a nedele
od 11:00 do 17:00 h

JUBILEÁ

JÚL 2012

1. 7. 1947	Lubomír FARKAŠ	B. BYSTRICA	65
1. 7. 1952	Ivan PRELOVSKÍ	BRATISLAVA	60
1. 7. 1962	Miroslav MINCA	BRATISLAVA	50
2. 7. 1962	Andrea BACOVÁ	BRATISLAVA	50
5. 7. 1942	Alexandra BERKOVÁ	B. BYSTRICA	70
12. 7. 1952	Robert ŠPAČEK	BRATISLAVA	60
13. 7. 1947	Ivan JAMNICKÍ	BRATISLAVA	65
15. 7. 1952	Pavol IMRICH	BRATISLAVA	60
24. 7. 1932	Karol TISONČÍK	ZVOLEN	80
31. 7. 1952	Andrej GÜRTLER	BRATISLAVA	60

AUGUST 2012

13. 8. 1942	Ludmila HUSOVSKÁ	BRATISLAVA	70
10. 8. 1942	Milena SOLOVIČOVÁ	BRATISLAVA	70
15. 8. 1942	Igor EICHLER	ŽILINA	70
27. 8. 1957	Lubomír BOHÁČ	BRATISLAVA	55

Srdečne blahoželáme

Tohtoročný stavebný trh poklesne

Podľa odhadu väčšiny lídrov stavebného sektora zaznamená slovenské stavebníctvo aj v tomto roku ďalší pokles. Negatívne očakávania z februára sa však zmiernili. Aktuálne by mal pokles dosiahnuť 3,9 percenta. Vyplýva to z najnovšej štúdie slovenského stavebníctva, ktorú pripravila spoločnosť CEEC Research v spolupráci s KPMG na Slovensku. Zverejnili ju 29. mája 2012 na Stretnutí lídrov slovenského stavebníctva 2012.

Nová slovenská vláda si pritom vo svojom programovom vyhlásení stanovila v oblasti stavebníctva cieľ podporovať hospodársky rozvoj včasnou a kvalitnou prípravou stavieb, najmä dopravnej infraštruktúry a bytovej výstavby. „Potrebujeme zlepšiť čerpanie eurofondov, ktoré máme k dispozícii. Vyššia efektívnosť príprav spolu s novým, lepším zákonom o verejnom obstarávaní sa má postarať o rýchlejšiu a kvalitnejšiu výstavbu infraštruktúry,“ povedal o plánoch vlády, ktoré by mali stavebníctvu výrazne pomôcť Ján Počiatek, minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja.

Osobnosť Petržalky

Počas 15. ročníka festivalu Dni Petržalky v areáli Závodiska v Starom háji v Bratislave odovzdali 16. júna 2012 ocenenie Osobnosť Petržalky 2012. Vladimír Baján odovzdal čestnú plaketu piatim výnimočným Petržalčanom.

Za aktívnu prácu pre seniorov dostala ocenenie Ružena Borzová. Bývalého prednostu na miestnom úrade Františka Gutha ocenili za aktivity pri budovaní Petržalky. Osobnosťou Petržalky sa stal za celoživotnú literárnu tvorbu Anton Hykisch. Práci s deťmi predškolského veku sa venuje Mária Králiková. Riaditeľka materskej školy dostala ocenenie za výnimočné výsledky v tejto oblasti.

Čestnú plaketu si prevzal tiež architekt Bohumil Kováč. Ocenili ho za prínos v oblasti urbanizmu a architektúry. Ako obyvateľ Petržalky je nielen špičkový odborník, ale do jej života sa zapája tiež formou občianskeho aktivistu.

Panelová diskusia zo série „regi arch“

„rese arch“ a „truc sphérique – stanica žilina/záriečie“ pozvali záujemcov na panelovú diskusiu zo série „regi arch“.

Téma: Kritické módy architektúry; 13. Bienále architektúry v Benátkach.

Hostia: 13 m³ – Mária Rišková, Marián Lukačka; 4am fórum pro architekturu a média – Jaroslav Sedlák, Jakub Kopec; atrakt art – Barbora Šedivá, Slávo Krekovič; truc sphérique – Dušan Dobiaš, Marek Adamov.

Moderátor: Ján Pernecký.

Program: panelová diskusia hostí, diskusia publika s hosťami – o architektúre ako médiu a predmete kritického myslenia.

Diskusia sa uskutočnila 5. augusta na stanici Žilina/Záriečie v Žiline.

Kontakty: diskusie@rese-arch.org; www.rese-arch.org; facebook.com/rese.arch.org

Práce na hrade Krásna Hôrka

Národná kultúrna pamiatka Hrad Krásna Hôrka bol 10. marca 2012 poškodený následkom rozsiahleho požiaru. Slovenské národné múzeum (SNM) informovalo 7. júna 2012 v tlačovej správe o postupe a aktuálnom stave obnovy hradu.

Vyberáme z nej:

Krajský pamiatkový úrad Košice vydal 18. mája 2012 rozhodnutie, že predložený zámer obnovy Hradu Krásna Hôrka je prípustný z hľadiska pamiatkového zákona a nariadil správcovi hradu vykonať pamiatkový architektonicko-historický výskum, výskum v objektoch hradu, ako aj vyhotovenie projektovej dokumentácie obnovy. Všetky časti dokumentácie obnovy hradu musia byť v zmysle platného zákona predložené a prerokované s pamiatkovým úradom, ktorý bude vykonávať aj dohľad nad celou prípravou a realizáciou obnovy.

V týchto dňoch má SNM už vypracovanú projektovú dokumentáciu na obnovu striech, ktorá bola odbornou posudzovaná a schválená Krajským pamiatkovým úradom v Košiciach.

Na základe tohto projektu bude odborná komisia, zriadená generálnym riaditeľom SNM, realizovať v zmysle zákona verejné obstarávanie na výber dodávateľa. Členmi výberovej komisie sú experti z oblasti stavebníctva, verejného obstarávania, statiky, Ministerstva kultúry SR a Slovenského národného múzea.

Na základe rozhodnutia pamiatkárov budú na objektoch Dolného a Stredného hradu realizované nové strechy, ktoré budú vyhotovené ako repliky pôvodného zničeného krovu. Podľa rozhodnutia pamiatkárov sa na strechu použije škridlová pálená krytina, ktorá bude mať tvar viedenskej škridly.

Na hrade Krásna Hôrka sa realizuje príprava elektrickej prípojky. Momentálne prebiehajú výkopové práce na osadenie elektrického vedenia na skalnaté vápencové bralo. Pôvodná elektrická prípojka je zničená a nefunkčná, elektrická energia sa momentálne zabezpečuje agregátom.

Po zrealizovanom verejnom obstarávaní sa od 5. júna 2012 na hrade realizuje montáž aktívnych bleskozvodov. Zabráni riziku ohrozenia zamestnancov, ktorí vykonávajú opravu hradu a tiež riziku prípadného poškodenia objektu bleskom.

Na základe rokovania a požiadaviek konzorcia poisťovní bude SNM budúci týždeň odstraňovať drevinu po požiari a dočisťovať hradné bralo. Preventívne odstraňovanie drevin z okolia hradov bude SNM realizovať aj v ostatných pracoviskách v správe Slovenského národného múzea.

Stále prebieha aj mimoriadna odborná revízia zbierkového fondu, ktorú v zmysle zákona

o múzeách vyhlásil po požiari generálny riaditeľ SNM. Cieľom odbornej revízie je zistenie stavu zbierok po požiari a kvalifikovane určiť stupeň a postup ich odborného ošetrovania.

Pre poisťovňu pripravujeme zoznam všetkých umeleckých diel a zbierok, ktoré boli poškodené požiarom, spolu s vyčíslením škody. Tiež pripravujeme zoznamy všetkých ostatných hnuiteľných vecí, poškodených požiarom, s vyčíslením škody. Pre poisťovňu vyčíslia škody múzejní experti a odborní zamestnanci múzea.

Časť objektu po požiari stále pracujú a vykazujú zmeny, robia sa dodatočné špeciálne sondy a odborné laboratórne testy. Až po zrealizovaní všetkých expertíz z nich statik vypracuje odborný posudok.

Slovenské národné múzeum každý krok pri obnove Hradu Krásna Hôrka konzultuje v zmysle zákona s pamiatkarmi, stavebnými expertmi a špecialistami. Proces obnovy je zložitý a prebieha podľa harmonogramu. SNM pri obnove dodržiava všetky ustanovenia, postupy a lehoty stavebného zákona, zákona o verejnom obstarávaní ako aj múzejného a pamiatkového zákona.

Nadalej pokračuje verejná zbierka na obnovu hradu Krásna Hôrka. K dňu vydania správy bolo vyzbieraných 96 127,07 Eur.

RASTISLAV PÚDELKA
generálny riaditeľ SNM

Seminár a kurz proLignum

Seminár proLignum Drevo v meste – Zahusťovanie a transformácia mestského priestoru, sa konal 10. 5. 2012 v priestoroch hotela Crowne Plaza v Bratislave.

Odzneli na ňom aj prednášky:

- Nové produkty a riešenia pre stavby s drevom v mestskom priestore – Jaroslav Sandanus.
 - Viacpodlažná obytná výstavba – Wagramerstrasse Viedeň – Michael Schluder.
 - Moderná drevostavba – jej správanie za požiaru – európske znalosti a predpisy – Petr Kuklik.
 - Strešná nadstavba Flachgasse – Výstavba sociálnych bytov Muehlweg Viedeň – Thomas Weber.
 - Veľké strešné konštrukcie – Shoppingcenter G3 Gerasdorf Wien Nord – Gustav Trefil.
- Všetky prednášky sú zverejnené na stránke: <http://www.prolignum.sk/seminar/prednasky/>

Kurz Základy moderných drevostavieb –

Zdokonaľovací kurz o najnovších výrobkoch a konštrukciách z dreva sa uskutoční v od 8.11. do 9.11. 2012 v Žiline. Informácie o kurze z roku 2011 sú k nahliadnutiu na: <http://www.prolignum.sk/kurz/kurz-zaklady-modernych-drevostavieb/>.

Integrovaný rozvoj mesta a dopravy

Hlavná architektka Ingrid Konrad pozvala vo štvrtok 14. júna 2012 záujemcov na odbornú prednášku z cyklu Impulzy pre rozvoj mesta – 03 Integrovaný rozvoj mesta a dopravy. Ústrednou postavou podujatia, ktoré sa konalo vo Faustovej sieni Mestského múzea, Radničná 1, Bratislava bol profesor Hermann Knoflacher z Inštitútu dopravného plánovania, Technickej univerzity Viedeň.

Informácie z Východného pobrežia

Východné pobrežie viac ako tri roky hľadá, obnovuje, vytvára, udržiava, vylepšuje a dbá na mestský charakter miest a sídiel. Vyberáme informácie z druhého „newslettera“ Východného pobrežia.

...Je 32°C, jasno, stredne veľké vlny.

3. augusta na festivale ALT30 v Čabinách zahrali naši zvučkovi veľvyslanci **Jelly Belly**; www.fb.me/jlybly

4. augusta na festivale ALT30 v Čabinách bola **Pecha Kucha Night Košice #20**

16. augusta v areáli vodnolyžiarskeho vleku na Jazere bola **Pecha Kucha Night Košice #21** v rámci **EVIL WAKE CAMPU**.

17. augusta v Átrium klube v Zuzkinom parku na Terasé bola **Pecha Kucha Night Košice #22** v rámci festivalu **Street Art Communication**.

29. augusta v Benátkach začne **13. Bienále Architektúry, Východné pobrežie** reprezentuje v Československom pavilóne dvoma projektmi (Vítaný oblúk & Tu sa nenachádzate); www.labiennale.org; www.askingarchitecture.sk; www.fb.me/vitazyobluk

1. septembra sa skončila kampaň **Jelly Belly** na **Indiegogo.com**; www.igg.me/p/192019

5. septembra uplynie **1300 dní** na Pobreží

18. až 22. septembra vyrazí do Benátok na **13.**

Bienále Architektúry mnohopočetná delegácia Východného pobrežia; www.labiennale.org; www.askingarchitecture.sk; www.fb.me/vitazyobluk

Pecha Kucha Night Košice je prezentačný formát, v ktorom každý autor na priestore dvadsiatich obrázkov, z ktorých každý svieti na plátne práve dvadsať sekúnd,

predstaví seba, nápad, prácu, celý život.

Jelly Belly je indie/psychodelic/shoegaze kapela, ktorej poslaním je hudbou namiesto zbraní oslobodiť bájnu krajinu Východného pobrežia.

„Bienále nie je prezentáciou autorských alebo národných diel. Tu sa architektúra deje, definuje alebo manifestuje. A práve túto príležitosť môžu Slovensko a Čechy využiť na konfrontáciu so svetovou architektonickou komunitou, ktorej štandardnou súčasťou sa už nenápadne stali. Predkladaný projekt je sebavedomým dialógom ... s návštevníkmi benátskeho bienále.“

Ján Pernecký, kurátor projektu.

Bienále architektúry v Benátkach patrí k prestížnym prehliadkam súčasnej kultúry pod spoločným názvom La Biennale di Venezia, ktoré okrem architektúry prezentujú súčasné medzinárodné trendy výtvarného umenia, filmu, tanca, hudby a divadla.

Výstava 13. Bienále architektúry Benátky a jej sprievodné akcie sa budú konať od 29. augusta do 25. novembra 2012 v historických areáloch Giardini della Biennale a Arsenale, i na ďalších miestach Benátok. Hlavným kurátorom je britský architekt David Chipperfield, ktorý zvolil za tému Common Ground – hľadanie toho, čo máme spoločné, s dôrazom na architektonickú kultúru, tvorenú nielen jednotlivcami, ale najmä bohatou komunitou rôznorodých ideí, zjednotených v spoločnej histórii, ambíciách, problémoch a ideáloch.

Projekt Asking Architecture je víťazným návrhom na realizáciu expozície v Pavilóne Českej a Slovenskej republiky, ktorý vybrala odborná komisia spomedzi 30 súťažných projektov. Autorom návrhu je združenie rese arch pod vedením architekta Jána Perneckého, ktoré projekt realizuje v spolupráci s národnými inštitúciami, Slovenskou národnou galériou a Ministerstvom kultúry SR a ČR. Spolukurátorkou projektu je kultúrna manažérka Barbora Šedivá (Atrakt Art, 4AM Fórum pro architekturu a média v Brne). Na produkcii sa podieľajú neziskové organizácie Mladý pes a Čerstvé Ovocie a tím nezávislých kultúrnych pracovníkov.

Východiská projektu

Čoraz viac autorov a skupín pracuje s architektúrou ako s médiom umenia, kultúry, vedy alebo spoločnosti. Autori týchto projektov nie sú iba architekti, svoje médium nenažívajú nutne architektúrou. Napriek tomu s ňou pracujú – a to nekonvenčne: bez ambície ponúkať odpovede a riešenia, nahrádzať nevyhovujúce vyhovujúcim alebo optimalizovať. Hľadajú, pýtajú sa, problematizujú, polemizujú, rozkladajú a zažívajú. Ich výstupy sú rôzne – priestorové, textové, vizuálne, zvukové, interaktívne, akčné, často sú kombináciou viacerých. Projekt Asking Architecture obojsmerne komunikuje s kultúrnou verejnosťou z celého sveta. Vďaka súčasným technológiám je v pavilóne umiestnených niekoľko desiatok paralelných virtuálnych expozícií, na ktoré môžu návštevníci reagovať komentármi. Diela a projekty slovenských a českých architektov, umelcov a skupín, pracujúce polemicky s médiom architektúry a urbanity, sú katalyzátorom dialógu s aktuálnym architektonickým svetom, expozícia je úvodným oslovením, prvou vetou pri zoznamovaní.

A SERVIS

ZAHRAŇIČNÉ PODUJATIA

Mies van der Rohe Award 2011

Cena Európskej únie za diela súčasnej architektúry
Kurátorka výstavy: Diane Gray, Fundació Mies van der Rohe – Barcelona

Cenu Mies van der Rohe, jednu z najprestížnejších cien za architektúru v Európskom priestore, založili Európska komisia, Európsky parlament a nadácia Mies Van der Rohe – Barcelona. Koná sa každý druhý rok a je honorovaná sumou 80 000Eur. Z 343 prihlásených projektov v roku 2011 postúpili do užšieho kola 6. Porota napokon za víťazný vybrala projekt Nového múzea v Berlíne z dielne ateliéru David Chipperfield Architects v spolupráci s Julian Harrap.

Putovná výstava približuje 45 vybraných projektov s cca 20 ďalšími nomináciami z Rakúska.

Miesto konania: Architekturzentrum Wien, Alte Halle, MQ, Museumplatz 1

Výstava potrvá do 8. októbra 2012

Otvorené denne od 10 do 19 h

Vstupné: 7,00 Eur (4,50 zľavnené)

Informácie: www.azw.at/event.php?event_id=1204

Konferencia DOCOMOMO

Archív modernej architektúry

Termín konania: 28 – 29.9.2012

Miesto konania: Rio de Janeiro (Brazília)

Informácie: <http://www.docomomo.org.br/docomomos/Relificacao-Chamada-2EncontroDocomomo.pdf>

Z kalendára podujatí IFLA a EFLA

kongres IFLA

Krajina v prechode

Termín konania: 5. 7. 9. 2012

Miesto konania: Kapské mesto (Južná Afrika)

<http://www.ifla2012.com/>

IFLA konferencia pre oblasť Ázie a oblasť Tichomorja

Termín konania: 20. -22.10.2012

Miesto konania: Shanghai (Čína)

Informácie: http://www.2012iflaaprc.com/Front/index_en

JAN KOTĚRA

Ohlasy ľudového umění. Po stopách moderny

Jan Kotěra spolu s Dušanom Jurkovičom sú považovaní za zakladateľov česko-slovenskej modernej architektúry. Obaja ctíli ľudové umenie, Ján Kotěra sa však nechal inšpirovať ľudovou tvorbou až počas štúdií u Otta Wagnera vo Viedni.

Výstava predstavuje tú časť tvorby, kde sa vzťah k tomuto umeniu prejavil najviac.

Miesto konania: Jurkovičova vila, ulica Jana Nečase 2, Brno-Zabovřesky

Výstava potrvá do 30. novembra 2012

Vstupné: 100,-kč (zľavnené 50,- Kč, rodinné 220,-kč)

LEN NA ZÁKLADÉ REZERVÁCIE na <http://www.moravska-galerie.cz/jurkovicova-vila/navsteva-vily/rezervace.aspx>

V cene vstupného je prehliadka Jurkovičovej vily s výkladom.

Prehliadka sa koná pri účasti jedného prihláseného záujemcu avšak maximálne do 15 osôb.

Informácie: tel: +420 532 169 501/502, jurkovic@moravska-galerie.cz

<http://www.moravska-galerie.cz/jurkovicova-vila/navsteva-vily/rezervace.aspx>

Alfonz Mucha

Slovanská epeje

Výstava dvadsiatich veľkoformátových obrazov z obdobia rokov 1912-1926.

Výstavu pripravila Galerie hlavného mesta Prahy.

Výstava trvá do 30. septembra 2012

Miesto konania: Veletržní palác, Velká dvorana, Dukelských hrdinů 47, Praha 7 Holešovice

Vstupné: do Veletržního paláca 240,-Kč /zľavnené 120,-Kč/, len na Slovanskú epeje 180,-Kč, držiteľia kariet Opencard a členovia klubu priateľov GHMP 144,-Kč, deti od 6 do 15 rokov 90,-kč.

Otvorené denne utorok - nedeľa od 10-18 h

Informácie: www.ghmp.cz, Alice Lenská, tel.: 224 826 391 alebo e-mail: pr@ghmp.cz Alice

Architekt Ladislav Rado

kurátor: profesor Peter Lizoň

Architekt Ladislav Rado sa narodil v Čadci, architektúru vyštudoval na ČVUT v Prahe. Pred nacistickou okupáciou emigroval z Československa. V roku 1945 založil v USA spoločný ateliér s českým emigrantom, rodákom z Kladna Antonínom Raymondom. S jeho menom sa spája rad významných diel v USA a v Japonsku. Na Slovensku je známe najmä jeho spoluautorstvo na niektorých významných stavbách: gymnázium v Martine, kúpalisko Zelená žaba v Trenčianskych Tepliciach. Americká odborná i laická verejnosť ho vnímala ako „veľkého, starého muža americkej kultúry“. V Galérii Spolku architektov Slovenska bola výstava inštalovaná v roku 2011.

Termín konania: 28.8.-21.10.2012

Miesto konania: The American Institute of Architects, 1735 New Your Avenue, NW, Washington DC 20006, USA

Z kalendára podujatí UIA

13. ročník Bienále architektúry

Termín konania: 28. august – 25. november 2012

Miesto konania: **Benátky** (Taliansko)

Informácie: <http://labiennale.org/it/Home.html>

Svetové fórum na tému: Urbanizmus

Termín konania: 1. – 7. 9. 2012

Miesto konania: **Naples** (Taliansko)

Informácie: <http://www.unhabitat.org/categories.asp?catid=672>

3. globálna konferencia na tému: Priestor a mesto

Termín konania: 3. 6. -9. 2012

Miesto konania: **Oxford** (Veľká Británia)

<http://www.inter-disciplinary.net/critical-issues/ethos/space-and-place/call-for-papers/>

4. ročník medzinárodnej konferencie:

Harmonizácia medzi architektúrou a prírodou

Termín konania: 5. – 7. 9. 2012

Miesto konania: Kos (Grécko)

TRANSED 2012

13. ročník konferencie na tému: mobilita a preprava seniorov a ľudí s telesným postihnutím

17 - 21 | **New Delhi** (India)

<http://www.transed2012.in/>

Festival architektúry – Juhoafrická republika

Termín konania: 20. – 24.8.2012

Miesto konania: **Cape Town** (Severná Afrika)

<http://www.architectureza.org/aza2012>

Bienále architektúry – Severná Amerika

Termín konania: 26. – 28. 8.2012

Miesto konania: Mendoza (Argentína)

http://www.bas2012.com.ar/bas_2012/Bienal_de_Arquitectura_Sudamericana_-_Mendoza_2012.html

8. ročník Bienále architektúry FCAA

Termín konania: 27 – 30. august 2012

Miesto konania: **Bridgetown** (Barbados)

<http://fcaabiennale2012.com/>

Zasadnutie výboru UIA

Termín konania: 29. – 30.8. 2012

Miesto konania: **Tbilisi** (Georgia)

UIA Bureau meeting

A-SICE – líder v organizovaní odborných seminárov a v sprostredkovaní kontaktov na stavebnom trhu

Už 18 rokov môžeme sledovať rozvoj Architektonicko-stavebného informačného centra, ktorého poslaním je zabezpečiť, aby sa odborníci stavebného priemyslu stretli v kongresových priestoroch so zástupcami vybraných firiem a vymenili si tak dôležité informácie alebo nadviazali kontakty pre prípadnú spoluprácu.

Prostredníctvom spoločnosti A-SICE sa prezentujú nielen veľké firmy, ale aj malé, prevažne zo Slovenskej a Českej republiky, no zvláštnosťou nie sú ani obchodní partneri z **Poľska, Maďarska, Rakúska, Nemecka či Talianska**. Hostia tak majú možnosť rozšíriť svoje poznanie o aktuálne dianie v stavebníctve, ako aj o domáce a zahraničné materiály, výrobky či technológie.

Rok 2012 sa nesie v **6 tematických zameraniach**:

- Novostavba, rekonštrukcia, modernizácia
- Lídri stavebného priemyslu
- Aqua
- Vykurovanie, klimatizácia, vzduchotechnika
- Fasádne systémy, konštrukcie a výplne stavebných otvorov
- Design a architektúra v interiéri.

Názory zúčastnených odborníkov na prezentačné dni:

„Informácie o novinkách a možnosť nových kontaktov je pre moju prácu veľkým prínosom, keďže ich potrebujem na zapracova-

nie do projektov so súčasnými štandardmi.“

Ing. Dinga, **architektúra, projekcia**

„Získavanie informácií spôsobom prezentácie firiem a ich produktov je mimoriadne užitočné a prínosné pre prehľad nových výrobkov a ich využitie v praxi. Je to oveľa lepšie ako výstavy.“ Kubíčková, **projekcia**

„S odbornými prednáškami som spokojný. Prináša mi to nové, pokrokové informácie. V praxi sa k niektorým novinkám a hlavne kontaktom niekedy nedostanem, preto to považujem za výbornú osvetu pre stavbárov.“

Ing. Kurillo, **rozpočty**

Plán prezentačných dní 2012:

Vykurovanie, klimatizácia, vzduchotechnika

11.09. – Košice 14.09. – Bratislava
12.09. – B. Bystrica 18.10. – Trnava
13.09. – Nitra 19.10. – Trenčín

Novostavba, rekonštrukcia, modernizácia

19.09. – L. Mikuláš 03.10. – B. Bystrica
02.10. – Košice 09.10. – Komárno
04.10. – Bratislava 10.10. – Lučenec

Lídri stavebného priemyslu

20.09. – Trnava 08.11. – B. Bystrica
21.09. – Prievidza 09.11. – Bratislava

Fasádne systémy, konštrukcie a výplne stavebných otvorov

26.09. – Trenčín 25.10. – Prešov
27.09. – Žilina 26.10. – Košice
28.09. – Poprad

Aqua

13.11. – Poprad 15.11. – Žilina
14.11. – Nitra

Design a architektúra v interiéri

05.12. – Košice 07.12. – Bratislava
06.12. – Žilina

Srdečne všetkých pozývame.

V prípade záujmu bezplatne sa zúčastňovať na týchto odborných podujatiach, kontaktujte nás prosím na e-mailovej adrese: asice@asice.sk, alebo na tel. čísle 0915 941 164.

Viac informácií nájdete na našej stránke www.asice.sk

Tešíme sa na stretnutie s Vami.

Váš partner pre antikorové
detaily a stavebné prvky

AMI design

Výrobný program

A) Antikorové a oceľové stavebné prvky – zábradlia, prestrešenia – markízy, schodiská (priame a točité), presklené interiérové steny a mnoho ďalších zámočníckych výrobkov.

B) Antikorový a oceľový nábytok a bytové doplnky – stoly, stolíky, regále, vázy, vešiakové steny, svietniky a svietidlá... realizácia interiérov vrátane návrhu a vizualizácie.

Kontakt

AMI DESIGN spol.s r.o.

Adresa: Sama Chalupku 313/12

967 01 Kremnica

Telefón/Fax: +42145 6744262

Mobil: +421903 504 885

Mail: petras@amidesign.sk

design@amidesign.sk

obchod@amidesign.sk

Web: www.amidesign.sk

